

NORDJUNEX 93

Nordisk Frimærkeudstilling for ungdom

26.-28. marts 1993

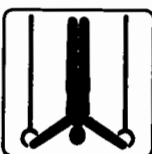
Amagerhallen

Kastrup

1943-50 år-1993

Der er også sport i en god økonomi

Der er mange, fine glæder i din sport. Og mange gode klubkammerater, som du har det hyggeligt med.

Men der er også sport i at have en god økonomi. Og i Amagerbanken kan du tale med flinke mennesker, der kan fortælle dig om pengene og din fremtid.

For det er let at få en god økonomi, når man har en god bank.

Prøv at komme ind til os i Amagerbanken.

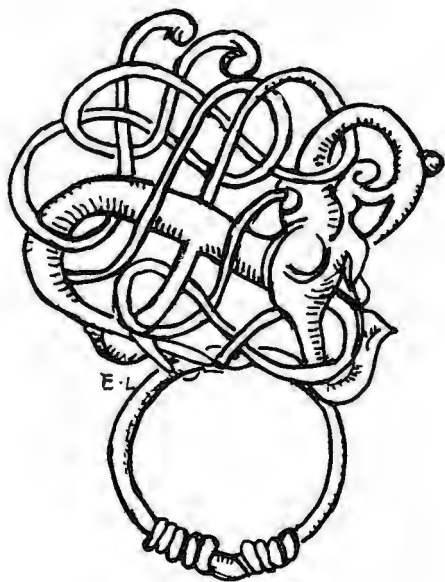
Der er mere sport i os, end du tror...

Amagerbanken

Indholdsfortegnelse

<i>Ærespræsidiat</i>	5
<i>Formandens velkomst</i>	6
<i>Hilsen fra Tårnby Kommunes borgmester</i>	7
<i>Hilsen fra Danmarks Filatelist Forbund</i>	8
<i>Udstillingens kommissærer</i>	9
<i>Udstillingens jury</i>	10
<i>Udstillingens udvalg</i>	12
<i>Det begyndte på Amager...</i>	13
<i>Odins ravne – Hugin og Munin</i>	21
<i>Tænk – før du klipper!</i>	25
<i>Sensationen</i>	35
<i>P&T-museet – en gratis fornøjelse!</i>	39
<i>Tips og ideer for frimærkesamlere</i>	43
<i>Frimærker med brandmotiver</i>	47
<i>Forsendelsesarter</i>	51
<i>Hvorfor blive medlem af en frimærkeklub?</i>	55
<i>Flyvningens historie fortalt på frimærker</i>	56

Smykke i Gribedyr-stilen.

Ærespræsidi

Torkild Feldvoss, borgmester, Tårnby Kommune

K. B. Pedersen, vicedirektør, Generaldirektoratet for P&T

K. B. Hansen, postmester, Kastrup Postkontor

Ib Eichner-Larsen, redaktør

Lis Birkedal, inspektør, Postens Frimærke Center

H. G. Bischoff, post- og filatelichef, Grønlands Postvæsen

Knud Wachter, afdelingschef, Postverk Føroya

Jørn Walther Pedersen, formand for Danmarks Filatelist Forbund

Knud Mohr, DFF/FIP

Velkommen til Nordjunex 93

Det er med store forventninger, at Danmarks Frimærke Ungdom afholder sin 50-års jubilæumsudstilling. Netop denne udstilling forventer vi os meget af, idet det er første gang i Danmark, at vi afholder Nordjunex. Nordjunex 93 er dette års nordiske manifestation, hvor alle de nordiske juniorer vil vise, hvad de har opnået med deres hobby i vinterens løb. Vi byder vore nordiske venner og udstillere velkommen.

Det er således heller ikke tilfældigt, at det er klubberne på Amager, som i samarbejde med DFU arrangerer udstillingen, idet det kræver en meget stor arbejdsindsats at gennemføre et så stort arrangement. Jeg vil på vegne af DFU sige klubberne tak for denne store indsats. Klubberne her ude har vist en entusiasme, som de kan være stolte af. Det er nu ca. to et halvt år siden, vi startede forberedelserne, og vi har i den tid haft et forbilledligt samarbejde.

Det er jo ikke sådan lige til at blive 50 år, når man er landsorganisation. Vi har gjort, hvad der er os økonomisk muligt for at gøre opmærksom på vores tilstedeværelse gennem dette jubilæum. Der er tilrettelagt en masse aktiviteter, såvel landsdækkende som lokale, og vi håber, at der er mange juniorer, der vil møde op sammen med deres forældre lørdag aften for at fejre vores 50 års jubilæum.

*Martin Kienitz
formand*

Hilsen fra Tårnby Kommunes borgmester

På Tårnby kommunes vegne, er det mig en stor glæde at kunne byde alle velkommen til den store frimærkeudstilling »NORDJUNEX 93« her i AMAGERHALLEN.

Blandt mange andre tiltag her på udstillingen, er der to ting, der glæder og interesserer os meget her i kommunen, og det er det nordiske samarbejde, som vi lægger meget stor vægt på, og så ungdomsarbejdet. Vi gør, hvad vi kan for at støtte så mange aktiviteter som muligt for ungdommen, derfor er det med særlig stor glæde, vi er vært for en ungdomsudstilling af frimærker. Danmarks Frimærke Ungdom, der også deltager med landsjuniorudstilling, fejrer ved samme lejlighed 50 års jubilæum, og de skal selvfølgelig have et tillykke med på vejen.

Jeg ønsker alle deltagere såvel som arrangørerne held og lykke med udstillingen.

*Torkild Feldvoss
borgmester*

Hilsen fra Danmarks Filatelist Forbund

Danmarks Filatelist Forbund ønsker Danmarks Frimærke Ungdom til lykke med de 50 år. En bedre måde at fejre sit jubilæum på, end for første gang at afholde NORDJUNEX-udstilling på dansk jord, kan vel næppe tænkes.

Det er med stor glæde, at vi ser Danmarks Frimærke Ungdom så aktivt gå ind i det nordiske samarbejde, og at I har fundet så gode samarbejdspartnere ude på Amager. I har nu igennem knap 3 år arbejdet forbilledligt sammen for at få denne udstilling på benene. Vi, der har kigget jer over skuldrene, er fulde af beundring for denne arbejdsindsats, I har ydet, og vi håber nu, at rigtig mange nye gæster vil møde op for at se de mange varierende samlinger, vores hobby kan vise frem, og de mange forskellige aktiviteter, I har planlagt for at hygge om jeres gæster. Til alle disse nye såvel yngre som lidt ældre gæster skal der lyde en særlig velkomst. Vi håber, at I har fået inspiration og nye impulser til jeres egen samling og overvej nu, om ikke det var en idé at få taget det sidste skridt og melde jer ind i en frimærkeklub, for husk: Det er sjovere og mere hyggeligt at være sammen med andre af samme interesse. Her på udstillingen kan I hos Danmarks Filatelist Forbund eller Danmarks Frimærke Ungdom få at vide, hvor den nærmeste frimærkeklub for netop dig ligger, og husk også at der i Danmarks Filatelist Forbund er flere landsdækkende interessegrupper, som du kan melde dig ind i, hvis dine interesser mere går på tværs af landegrænserne, det drejer sig f.eks. om motivsamlerklubben, julemærkesamlerforeningen, Kina- og Japanklubben og flere andre, ja, spørg om ikke netop dit speciale er repræsenteret.

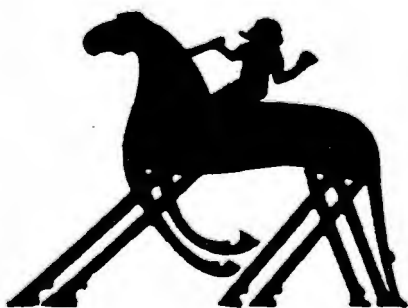
Når I nu er på udstillingen, aflæg så også de deltagende postvæsener og frimærkehandlere et besøg, her vil der være store muligheder for at skaffe nogle af de frimærker, du mangler til samlingen eller måske få inspiration til starten på et nyt samleområde.

Til lykke til Danmarks Frimærke Ungdom med de 50 år og NORDJUNEX 93. Vi ønsker for jer, at de næste 50 år må give Danmarks Frimærke Ungdom fremgang og mange gode oplevelser. Tak til klubberne og deres medlemmer på Amager for den store indsats og hjælp, de her har ydet, vi krydser fingre for, det resulterer i mange tilfredse gæster. Vi byder særlig velkommen til de mange nye ansigter, der måske for første gang er på en frimærkeudstilling, velkommen til en dejlig dag i frimærkernes vidunderlige verden.

Jørn Walther Pedersen, formand, Danmarks Filatelist Forbund

Kommissærer til Nordjunex 93

- Norge: Per M. Kindem
Stubberudveien 7
N-1750 Halden
- Finland: Seija Haukkovaara
Alppikatu 12
SF-37620 Valkeakoski
- Island: Jon Zalewski
Vetsusberg 119
IS-111 Reykjavik
- Sverige: Bengt Bengtsson
Orrevägen 7
S-43243 Varberg
- Danmark: Martin Kienitz
Enebærvej 15
DK-4690 Haslev

Odin på sin otte-benede hest Sleipner, således som han er gengivet på en billedsten fra Gotland. Dateres til begyndelsen af 800-tallet (silhouetklip af Ib Eichner-Larsen).

Jury på Nordjunex 93

ANNELIESE MØLLER (formand for juryen)

Bopæl i Køge. Kontorassistent. Samleområder: Hele Tyskland, men især tiden 1945-49 og Israel. Medlem af dommerkollegiet siden 1979, og international dommer i ungdomsklassen siden 1987. Medlem af juryen ved flere nordiske og internationale udstillinger. Bedømmer primært ungdoms-eksponater samt traditionelle eksponater. Har udstillet i ind- og udland siden 1981.

SØREN JUHL HANSEN

Bopæl i Ågerup nær Roskilde. Marketingchef hos Junckers Industrier A/S. Samleområder: Kartografi/landkort samt Letland. Medlem af dommerkollegiet siden 1980, og national dommer i 1985. Medlem af juryen ved flere lokale og nationale udstillinger. Bedømmer primært tematiske eksponater og eksponater i ungdomsklassen, der ud over traditionelle eksponater. Har udstillet siden 1970, internationalt i 1986 og 1989.

IB AGERSKOV

Bopæl i Skanderborg. Butiksslagter, mestersvend ved Brdr. Løvbjerg. Samleområder: Slesvig 1920 postfrimærker og danske helsager. Medlem af dommerkollegiet siden 1989, og klubdommer siden 1991. Medlem af juryen ved flere lokale udstillinger. Bedømte 1975-85 på SJS's landsjunior-dage. Bedømmer primært ungdoms-eksponater. Har udstillet i ind- og udland siden 1975.

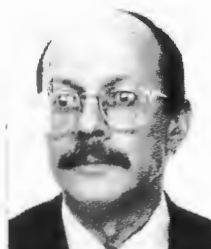
SEIJA HAUKKOVAARA

Bopæl i Valkeakoski, Finland. Samleområder: Schweiz, Finland, Australien, New Zealand og nogle motiver. Medlem af dommerkollegiet i Finland for ungdomsklassen nationalt siden 1980, og fra 1988 internationalt (var dommerelev ved Hafnia 87). Var medlem af juryen ved Nordjunex 92 og ved den nationale udstilling Rauma 92, begge i Finland. Har udstillet nationalt, på internationalt plan kun i juryklassen.

PER M. KINDEM

Bopæl i Halden, Norge. Civilingeniør. Samleområder: Norge, Danmark hele perioden, Norges posthorn 20 mm udgaven, hjemstavnsamling Halden. Har udstillet siden 1975 på nationalt og nordisk plan. National dommer siden 1983 og international fra 1988. Var medlem af juryen ved Borgfil 91 og Nordia 91. Bedømmer primært ungdoms- og tematiske eksponater. Medlem af Norsk Filatelistforbunds ungdomsudvalg i 12 år.

HARRY BERGLUND

Bopæl i Vetlanda, Sverige. Skolebibliotekar. Samleområder: Vikingetiden, vin og vinfremstilling samt Haiti før 1914. Medlem af udstillingskollegiet siden 1984. National dommer siden 1984 og nordisk dommer fra 1985. Medlem af juryen ved flere nationale og nordisk udstillinger, senest Nordia 92. Bedømmer primært ungdomseksponater og tematiske eksponater. Har udstillet siden 1987 i Sverige, nordisk siden 1989.

SIGURDUR PETURSSON

Bopæl i Reykjavik, Island. Direktør. Samleområder: Island fra 1876, Christian IX 1903-1922, to konger 1907-1922, Norge, Danmark og mange andre lande. Motiv: kunstmaleri, frimærker på frimærker samt breve. Medlem af dommerkollegiet siden 1979, international dommer siden 1983. Bedømmer primært traditionelle eksponater. Udstillede første gang i 1973, senest i 1992 på Granada og Nordia.

ARNE RØNNING

Bopæl i Trondheim, Norge. Økonom og daglig leder af en konfektionsforretning. Samleområder: Norge, censur og krigspost til og fra Norge. National dommer siden 1989 og har bedømt ved flere nationale udstillinger, primært ungdoms- og tematiske samlinger. Har udstillet siden 1981 både nationalt og nordisk.

Udstillingens udvalg

Udstillingsudvalget

Martin Kienitz, formand, DFU

Reinhold Åxman, næstformand, Amagerlands Frimærke Forening

Poul Grib, kasserer, Sundby Frimærkeklub

Per Bistrup, teknisk chef, DFF

Karsten Nielsen, Amager Frimærkeklub

Jan Jørgensen, SAS Filatelistklub

Mogens Lethrabort, DFU

Flemming Clausen, DFU

Flemming Haltrup, DFF

Bent Busch, DFF

Jørn Walther Pedersen, DFF

Aktivitetsudvalget

Knud Nilsson, Amager Frimærkeklub

Reinhold Åxman, Amagerlands Frimærke Forening

Knud Brinels, SAS Filatelistklub

Sten Hansen, Sundby Frimærkeklub

Katalogudvalg

Reinhold Åxman, Amagerlands Frimærke Forening

Karsten Nielsen, Amager Frimærkeklub

Jan Jørgensen, SAS Filatelistklub

Mogens Lethrabort, DFU

Poul Grib, Sundby Frimærkeklub

Det begyndte på Amager...

en historisk gennemgang af de første 50 års juniorarbejde.

Af Mogens Lethraborg

Det er ikke tilfældigt, at Danmarks Frimærke Ungdom (DFU) fejrer sit 50 års jubilæum med en nordisk ungdoms-udstilling på frimærkeøen Amager. For det var nemlig også på Amager, at det hele begyndte i 1943. Her blev den første rene juniorudstilling i Danmark afholdt søndag den 14. marts 1943 i Sønderbros Selskabslokaler i Anders Henriksensgade. Udstillingen var arrangeret af de fire juniorklubber i København, Amager Frimærkeklub, Arbejdernes Frimærkeklub, Brønshøj Frimærkeklub og Frimærkeklubben Damsø. Udstillingen blev en stor succes på trods af, at der blev luftalarm midt i det hele. Der var mange besøgende, og arrangørerne fik et overskud på 176 kr.

På udstillingen kunne man købe en særkuvert tegnet af Svend Koppel. Han havde også tegnet særstemplet, der viser en dreng med et frimærkealbum.

Under udstillingen blev der afholdt et møde blandt de juniorledere, som var mødt op. De enedes om at forsøge at få et samarbejde i gang mellem juniorklubberne. Man nedsatte et udvalg, som skulle finde frem til, hvordan man skulle komme videre.

SJS stiftes

Udvalget forsøgte at få støtte fra Danmarks Filatelist Union, men det mislykkedes i første omgang. Ved et stiftende møde på Statens Museum for Kunst søndag den 3. oktober 1943 blev den selvstændige organisation »Samarbejdende Junior Samlerklubber« (SJS) dannet. Vedtægterne blev vedtaget, og mødet valgte den første ledelse: formand blev Werner Andersen, kasserer Valdemar Askbo, samt F. Dørge og F. H. Larsen. Sammenlutningen bestod af i alt 11 klubber.

Werner Andersen.

Ledelsen begyndte straks at udsende nogle dupliserede blade til alle kendte juniorklubber i landet. Samtidig forsøgte man igen at få kontakt med Dan-

JUNIOR * FRIMÆRKE * Udstilling

14. MARTS. 43
KØBENHAVN. S

*Mr. P. Falkenberg
W. 2. Christianshøj. 22
V.*

FOR
DANMARKS
JUNIOR SAMLERE

LANDS-JUNIOR
UDSTILLING
JUNIORDAGEN

SAMLER-STEMPEL

*Lars Petersen
Pinegæstegade 8 I
København K.*

SAMARBEJDEDE JUNIOR SAMLERKLUBBER

FOR DANMARKS JUNIORER
1959

Bedes stemplet til samlerbrug

Herr. V. P. saindt
Skotterupgade 13
København N.

marks Filatelist Union, men det tog to år, før man kunne underskrive en overenskomst. Efter denne skal alt juniorarbejde henvises til Samarbejdende Junior Samlerklubber (SJS).

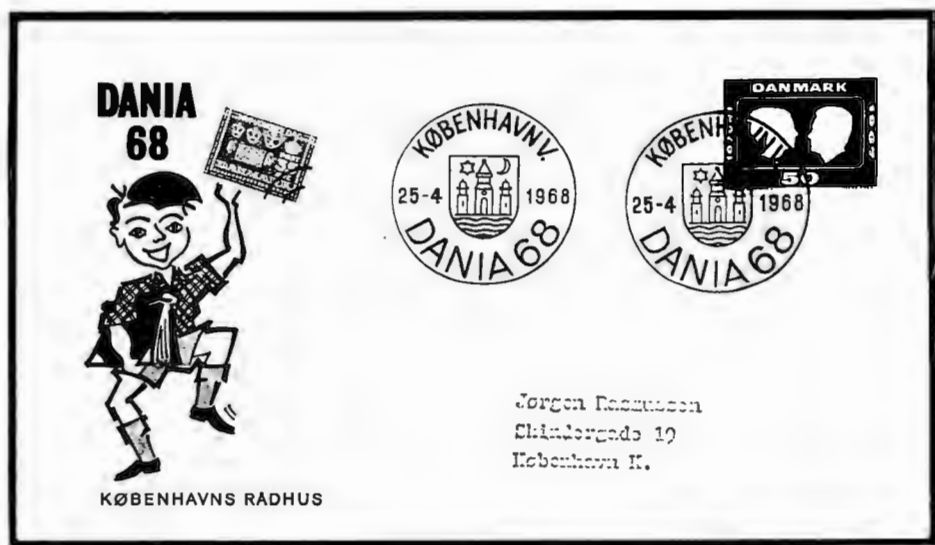
Som et resultat af denne overenskomst blev man enige om hvert år at afholde en Juniordag i april måned. Samtidig skulle Frimærkets dag (der tidligere var holdt til støtte for juniorerne) fremover holdes om efteråret.

Den første Juniordag

I 1946 udkom det første nummer af Den unge Frimærkesamlers Blad, redigeret af Verner Christensen. Bladet skulle være med til at skabe kontakt mellem de enkelte juniorer. Det var meningen, at juniorerne selv skulle

kunne skrive i bladet. Samtidig udsendte SJS et blad til juniorlederen med informationer fra formanden.

Den første egentlige Juniordag med landsjuniorudstilling blev afholdt i København i Stamhuset, Ny Kongensgade 9 den 13. og 14. april 1946. SJS begyndte her udsendelsen af en særlig juniordagskuvert med tilhørende mærkat. Motivet på kuvert og mærkat viste verdens første frimærke, Englands One Penny Black. Det var meningen, at man hvert år fremover skulle vise det første frimærke fra al verdens lande i den rækkefølge, hvori de var udkommet. Kuverten kostede 25 øre og mærkaten 10 øre. De blev solgt til fordel for juniorarbejdet. Det var tanken, at de kunne bruges helt til næste års kuvert udkom.

Til den første kuvert fik SJS også et særstempel. Det viser en dreng og en pige, som begge sidder på en »bænk« med hvert sit frimærkealbum. Dette særstempel blev i 1947 brugt til bomærke for SJS, med nogle få ændringer i tegningen.

Ledelsen var allerede i 1946 klar over, at det ville være for stor en opgave at holde landsudstilling hvert år. Man besluttede derfor kun at ville holde den hvert 4. år. De mellemliggende år skulle der holdes klubudstillinger og landsdelsudstillinger på Juniordagen. Det var kun landsjuniorudstillinger, der fik særstempler. Fra 1953 kom der særstempel hvert år.

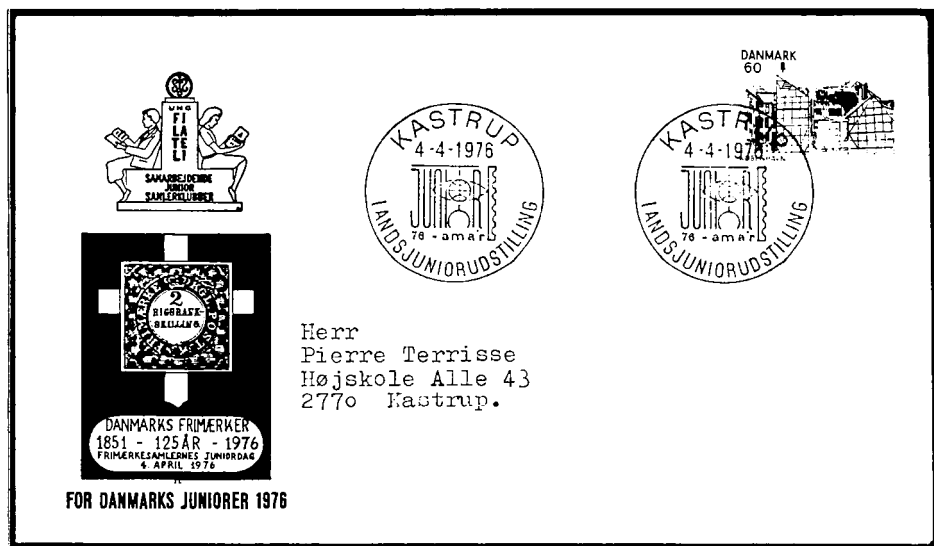
DANIA 68 – SJS 25 år

Jeg skal ikke trætte med en nærmere gennemgang af de mange udstillinger, som blev holdt gennem årene. Men en begivenhed må omtales. I 1968 blev

SJS 25 år, og det blev fejret med mæner. Man holdt en international juniorudstilling i Københavns Rådhus med Prins Henrik som protektor. Der var udstillet 180 samlinger på omkring 6000 plancher. Det blev en stor succes med mange besøgende. Udstillingens navn var DANIA 68, og dens bomærke blev tegnet af Ib Eichner-Larsen (som også har tegnet bomærket til 50 års jubilæet i år).

SJS bliver til DFU

Endnu nogle årstal skal nævnes. I 1978 blev de forskellige danske filatelistiske organisationer, herunder SJS samlet i Danmarks Filatelist Forbund. SJS fik plads i styrelsen (formanden). Da man ønskede et mere intensivt samarbejde mellem DFF og SJS, blev det besluttet, at udarbejde nye vedtægter for SJS. De blev vedtaget på et ekstraordinært ledermøde i Odense den 26.

september 1987. Ved denne lejlighed fik sammenslutningen sit nuværende navn »Danmarks Frimærke Ungdom« (DFU). Et års tid efter fik DFU så sit nye bomærke.

Den sidste juniordags kuvert

I 1987 ophørte Den unge Frimærkesamlers Blad med at udkomme. I stedet fik juniorerne 4 sider i Dansk Filatelistisk Tidsskrift, som nu blev sendt til alle juniorerne.

I 1991 sluttede udgivelsen af juniordagskuverterne. Det skete, fordi DFF og DFU sammen med postvæsenet havde besluttet at sammenlægge Frimærkets dag og Juniordagen til et årligt arrangement.

Dermed kunne man så heller ikke have to forskellige kuverter mere.

Ud over det allerede nævnte har juniorsamarbejdet bestået af en lands-

omfattende dubletcirkulation (nu ophørt), uddannelse af juniordommere nationalt og internationalt, herunder anerkendelse af juniorudstillere på internationale udstillinger. En stor opgave har været landskonkurrencen i filatelistisk viden. Uddannelsen af juniorlederne har været en vigtig del af DFU's arbejde, og dette vil blive styrket til forbedring af klubmøderne. Desuden er det DFU's mål, at få endnu flere børn og unge ind i et aktivt klubliv til gavn for dem selv og klubberne.

Formænd:

1943-55 Werner Andersen
 1955-57 Helge Madsen
 1957-73 Ingvar Larsen
 1973-88 Sven Lund
 1988-92 Eigil Rasmussen
 1992- Martin Kienitz

Katalogisering af Juniordagskuverterne

Her følger en katalogisering af Juniordagskuverterne med angivelse af dato og år, hvor udstillingen blev holdt, frimærket i kuvertens »mærkat«, samt dettes udgivelsesdato og -land.

Bemærk: Der er flere gange sket fejl i rækkefølgen af frimærker.

Dato/år	Udstilling i:	F.Nr.	Udgiv.dato:	Land
13/3 1943	København S	(første Juniorudstilling i Danmark)		
13/4 1946	København K	F:01	05/05 1840	England
13/4 1947	(lokaludst.)	F:02	02/03 1843	Schweiz
11/4 1948	(landsdelsuds.)	F:03	01/08 1843	Brasilien
24/4 1949	(lokaludst.)	F:04	05/08 1843	USA
16/4 1950	København K	F:05	21/09 1847	Mauritius
15/4 1951	(lokaludst.)	F:06	10/01 1850	New South Wales
06/4 1952	(landsdelsuds.)	F:07	??/01 1850	Victoria
26/4 1953	Esbjerg	F:08	01/01 1849	Frankrig
09/5 1954	Aarhus	F:09	01/07 1849	Belgien
24/4 1955	København V	F:10	01/11 1849	Bayern
29/4 1956	Roskilde	F:11	01/01 1850	Spanien
28/4 1957	København N	F:12	01/05 1850	Baden
13/4 1958	København K	F:13	01/06 1850	Østrig
12/4 1959	Nykøbing Fl	F:14	01/06 1850	Lomb.-Venetien
10/4 1960	Vordingborg	F:15	29/06 1850	Sachsen
09/4 1961	Nørresundby	F:16	15/11 1850	Preussen
07/4 1962	København K	F:17	15/11 1850	Slesvig-Holsten
28/4 1963	Sæby	F:18	01/12 1850	Hannover
26/4 1964	Åbenrå	F:19	01/01 1851	Sardinien
25/4 1965	Hundested	F:20	01/04 1851	Toscana
24/4 1966	Køge	F:21	01/04 1851	Danmark
30/4 1967	Brædstrup	F:22	01/09 1851	Nova Scotia
19/5 1968	Korsør	F:23	15/10 1851	Wurtemberg
18/5 1969	Århus C	F:24	01/01 1852	Braunschweig
26/4 1970	Toreby L	F:25	01/01 1852	Holland
25/4 1971	Odense	F:26	01/01 1852	Kirkestaten
09/4 1972	Bagsværd	F:27	01/01 1852	Thurn und Taxis
29/4 1973	Esbjerg	F:28	23/04 1851	Canada
07/4 1974	Nykøbing Fl	F:29	??/?? 1851	New Brunswick
06/4 1975	Herning	F:30	05/01 1852	Oldenburg
04/4 1976	Kastrup	Danmarks frimærker 125 år		
03/4 1977	Langeskov	F:31	01/06 1852	Modena
30/4 1978	Ringe	F:32	01/06 1852	Parma
22/4 1979	Tåstrup	F:33	05/09 1852	Luxembourg
27/4 1980	Ålborg	F:34	01/07 1853	Chile
12/4 1981	Nørre-Ålslev	F:35	01/07 1853	Portugal
18/4 1982	Esbjerg	F:36	01/11 1853	Tasmanien
24/4 1983	Kettinge	F:37	01/02 1854	Filipinerne
29/4 1984	Toreby L	F:38	01/01 1855	Norge
05/5 1985	Ringe	F:39	01/04 1855	Bremen
06/6 1986	Esbjerg	F:40	01/07 1855	Sverige
28/3 1987	Haslev	F:41	18/07 1855	New Zealand
24/4 1988	Odense	F:42	01/03 1856	Finland
02/4 1989	Esbjerg	F:43	01/08 1856	Mexico
29/4 1990	Middelfart	F:44	01/11 1856	Uruguay
07/4 1991	Birkerød	F:45	01/01 1857	New Foundland

På den sidste kuvert er fejlagtigt angivet frimærke nr. 44 i stedet for 45.

BESØG

Den første Nordiske
Frimærkeudstilling
i Danmark

NORDIA

.....

Århus 21.-23. oktober 1994

Euro Sports Center Århus

Vejlby Centervej 51
8240 Risskov

Udstillingens adresse: Box 36, 8355 Solbjerg

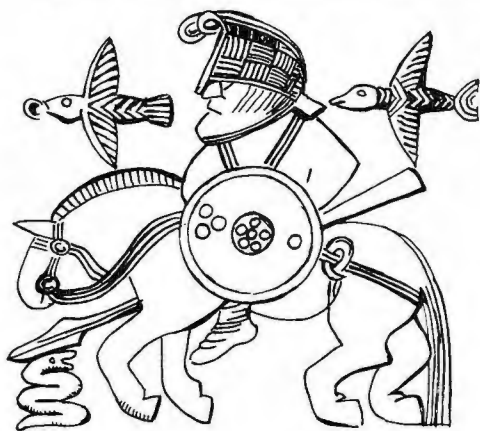
Odins ravne – Hugin og Munin

Af Ib Eichner-Larsen, AIJP

Alfaderen Odin var enøjet. Unægtelig et handicap, når man fra sit højsæde Lidskjalv i ejendomskomplekset Glad-hjem skulle overskue hele verden og dele ret og skel. Til al held havde han sine to ravne, Hugin og Munin, sid-dende på sine skuldre. En på hver. Det var to stykker usædvanligt fjer-kræ, der ikke havde meget tilfælles med de ådselædere af samme navn, som vi i dag ser hoppe rundt i den nor-

diske natur, hvor de kun nødtvungent går på vingerne. De var Odins rappe budbringere – en kombination af postbude og journalister, og de holdt deres guddommelige chef orienteret om alt, hvad der passerede ude i ver-den. De kunne nemlig tale. Oldnor-disk i hvert fald, men må jo også have været kyndige i andre sprog. Hvilke nævnes ikke i Den ældre Edda, hvorfra Saxo og jeg har vor viden.

Odin var den højeste gud i Asgård. Hans resort var begreber som sejr, rig-dom, visdom, veltalenhed, digtekunst og meget, meget mere, så han havde nok at se til. Hans partielle blindhed var ikke noget medfødt. Han havde generøst sat sit ene øje i pant i Mimers visdomsbrønd – en herlig tankstation,

IB EICHNER-LARSEN 92

Præget stykke bronzeblik fra en hjelm, der dateres til 600-årene, fundet i grav i Uppland, Sverige.

Man ser Odin, ledsaget af sine to ravne Hugin og Munin, og bevæbnet med sit spyd Gungner.

Den medisterpølseformede slange foran hesten må formodes at være Lindormen.

hvor jætten Mimer inhalerede klogskab og viden ved at drikke af dens omend af nævnte øje let forurenede vand. Brønden har dog endnu en funktion ud over at være visdomsvæld. Den er en af de tre kilder, som nærer det helligste af alt i Asgård, nemlig asketræet Yggdrasil, hvis grene breder sig over hele verden og tilmed når op over himlen. Det var måske en ide at tage en tur til Jotunheimen i Norge og kikke efter Mimers brønd. Der ligger den i følge krønikeskrivelsen Snorre Sturlasson. En slurk visdom mere kan jo aldrig skade.

Men det var det med ravnene, vi kom fra. Det var nogle rappe fyre, må man sige. De blev sendt ud på første ombæring ved daggry, og når Odin satte sig til bords for at indtage sit morgenmåltid, var første ombæring allerede afsluttet og de var tilbage på terminalen, Odins højre respektive venstre skulder.

Digtekunstens gud havde naturligvis sin klub af fans. Det var skjaldene, der satte Odin så højt, at de kaldte ham for ravneguden. Dermed være ikke sagt, at Odins hustru Frigg var en ravnemor. Det må ligge inden for det begreb, der hedder privatlivets fred, så det lader vi ligge. Men skjaldene altså, de satte Odin højt. Det tror da pokker, når han var deres forlægger, og ravnene hans kolportører. i følge en af disse skjalde, Torbjørn Hornklofi, der levede på Harald Hårfagers tid, var morgenrapporten en barsk affære. Følgende ord lægger han i munden på alfaderen selv:

*Røb for mig, ravne,
rejsen, I gjorde
med blod om næbbet
i blå dagbrækning!
Stumper hænger fra kloen,
stank står jer af gabet,
I har i nat dyppet
næb i ligdynger*

Se, det skulle jo nok lokke en bid brød mere ned, ikke? Iøvrigt kunne noget i følge Martin Larsens oversættelse tyde på, at Odins informationstjeneste har haft visse lighedspunkter med den nyhedsformidling, man finder i den såkaldte Boulevardpresse. Lad nu det ligge. Noget har der i hvert fald været at fortælle, når Odin mødtes med de afdøde, genopstandne kæmper, Einherjerne, i Asgårds store forsamlingshus: Valhal. Størrelsen får man et indtryk af, når det oplyses, at

ikke færre end 540 døre førte ind til kæmpehallen. Så var det bare om at finde den rigtige. Kom jeg - eller gik jeg?

Hvad end kan siges om kvaliteten af de budskaber, som ravnene bragte, så blev det i veltalenhedens guds, Odins mund til ren honning for øregangen. Freja, kærlighedsgudinde og husbestyrerinde i Asgård, udlægger Odins beretning således:

*Han giver sejre somme
og somme rigdom,
frejdigt mæle, erfaring mange,
vind skænker han kække
og vid til skjalde,
Han lader mænd føle
manddoms kræfter.*

Ak ja, i de rette hænder kan et svineøre blive til en selskabstaske!

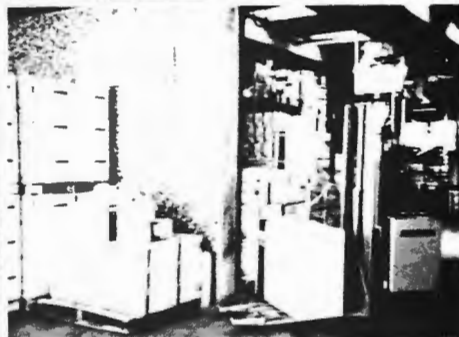
Litteraturhenvi- sning:

Snorre Sturlassons »Heimskringla«
Flatøbogen
Den ældre Edda
»Guder og Helte i Norden«,
Politikens forlag 1963
Nordisk Konversationsleksikon,
Forlaget Danmark 1948
Oversættelser af kvad ved Martin Lar-
sen.

EICHNER

inter express Erhvervs- livets full-service speditør

INTER EXPRESS er en 100% danskejet transport- og speditiovirksomhed etableret i 1970.

Vores moderne kontor- og terminalfaciliteter er placeret på Amager og i Padborg, hvor vores 67 medarbejdere løser de mangeartede arbejdsopgaver, der sætter handling bag vores forretningsidé: Full service.

Som international transportorganisation har INTER EXPRESS et velkonsolideret agentnet på mere end 200 pladser verden over. For kunderne betyder dette, at vi til enhver tid kan sikre transporten den korteste og sikreste vej til bestemmelsesstedet.

Kirstinehøj 47 · 2770 Kastrup · Tel: 31 51 33 66 · Fax: 31 51 21 16

Flyvervej 4 · 2770 Kastrup · Tel: 31 51 77 77 · Fax: 31 51 74 69

Hermesvej 23 · 6330 Padborg · Tel: 74 67 32 39 · Fax: 74 67 47 07

Tænk – før du klipper!

Af Leif Fabricius Storm

Mennesker som ikke har »forstand« på frimærker vil naturligvis mene, at det kun er selve frimærket der kan have en samlers interesse. Af de mange tusinder som samler på frimærker – og dermed har denne »forstand« – samler de fleste da også udelukkende på ét eller flere landes »løse« frimærker. Postfriske, ubrugte eller stemplede mærker i kvalitet og omfang efter temperament og pengepung.

Nogle sætter deres mærker pænt op i album, andre blot i indstiksbøger. Men »alle« samler efter et katalog, hvori der bliver sat en streg, efterhånden som mærkerne bliver anskaffet – ved køb eller bytning.

Det er ægte og sund samlerglæde, og hvis man begrænser sig til kun at samle nyere frimærker, behøver det ikke at blive en bekostelig affære. Hvis man derimod agter at opbygge en komplet samling, må de fleste indstille sig på, at der med tiden bliver lidt langt mellem udstregningerne i kataloget. Og dermed en risiko for, at interessen for at samle frimærker går tabt, idet man jo helst skal være beskæftiget med sin samling hele tiden.

Dette indså jeg for nogle år siden, og da hverken min økonomi eller tålmodighed tillod mig at opbygge en

komplet samling, måtte jeg finde på noget andet. Men stadig noget som havde med frimærker og filateli at gøre. Og som naturligvis skulle være både spændende, billigt og samtidig lægge beslag på en masse timer i vinteraftenerne.

Af en eller anden mærkelig årsag, har jeg i mange år haft en mani med at samle konvolutter og postkort, og gemme dem i papkasser. Ganske almindelige, dagligdags forsendelser, både danske og udenlandske. Egentlig noget »ragelse«, helt uden pengemæssig værdi.

Det blev faktisk mit held, at jeg aldrig fik klippet frimærkerne af. Da jeg en dag hev en af kasserne frem og rodede lidt i indholdet, opdagede jeg, at nogle af brevene alligevel ikke var helt almindelige.

De havde sære stempler, nogle på både for- og bagside, andre var forsynet med postale påtegninger, etiketter, streger på kryds og tværs, tal og løjerlige tegn, samt mange andre mærkværdigheder.

Min nysgerrighed blev vakt, og inden længe var en samling under opbygning. På basis af nogle meget tilfældige kriterier:

1. Man erhverver sig en mængde filatelistisk viden, idet man – for at kunne »opklare mysterierne« – er nødsaget til at søge oplysninger alle mulige, relevante steder (f.eks. Danmarks Filatelist Forbund's biblioteker, Postvæsenets arkiv og bibliotek samt Postmuseet).
 2. I sagens natur er sådanne forsendelser næsten altid så »grimme«, at ingen andre vil have dem siddende i deres pæne samling. Derfor kan de som regel anskaffes ret billigt. Man kan næsten altid finde noget på byttedage og i frimærkehandlernes rodekasser til små penge. Endelig kan man jo bede venner og bekendte om at bidrage med deres »brugte« korrespondance.
 3. Man kan samle på helt egne betingelser. Der er jo intet katalog som skal følges (og streges ud i).
 4. Sidst, men ikke mindst: Samlingen kan aldrig blive »komplet«.
- Illustrationerne er »plukket« fra min egen samling »Breve ad libitum«.
- Allerede da de første frimærker blev udgivet for 150 år siden, opstod interessen for at benytte dem som samleobjekter, og man skal nok ikke begynde at gruble over, hvor mange spændende, »hele« forsendelser, der ville være bevaret, hvis man gennem tiderne havde brugt saksen lidt mindre flittigt.
- Derfor –

TÆNK før du klipper!

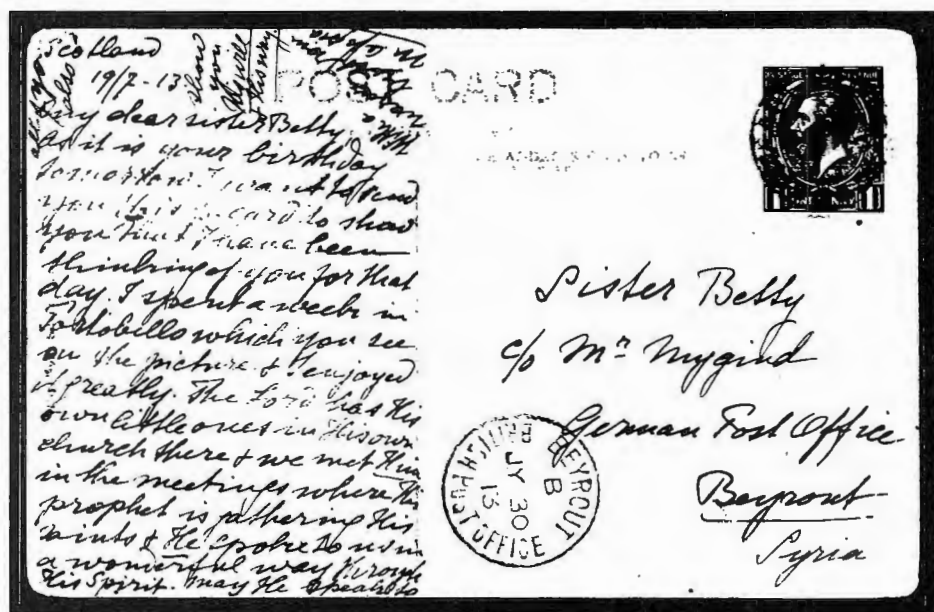

Fig. 1

Et ganske gement brevkort, med et interessant, »historisk indhold«. Kortet er sendt fra Skotland 19.7.1913, adresseret til en person ved det **tyske** Postkontor i Beirut, Syrien. Ankomststemplet 30.7.1913 på det **engelske** Postkontor i Beirut, Syrien.

Hvorfor i alverden var der udenlandske postkontorer i Syrien?

Forklaring:

I »gamle dage« blev postfunktionerne i »tilbagestående« lande ofte forvaltet af de stormagter som havde politisk og forretningsmæssige interesser i pågældende land. Således havde flere europæiske lande oprettet postanstalter i det store, men efterhånden hensuldrende, tyrkiske (osmanniske) rige, der i århundreder havde omfattet enorme landområder i Europa, Asien og landene omkring det østlige Middelhav, bl.a. Syrien, Palæstina og Ægypten.

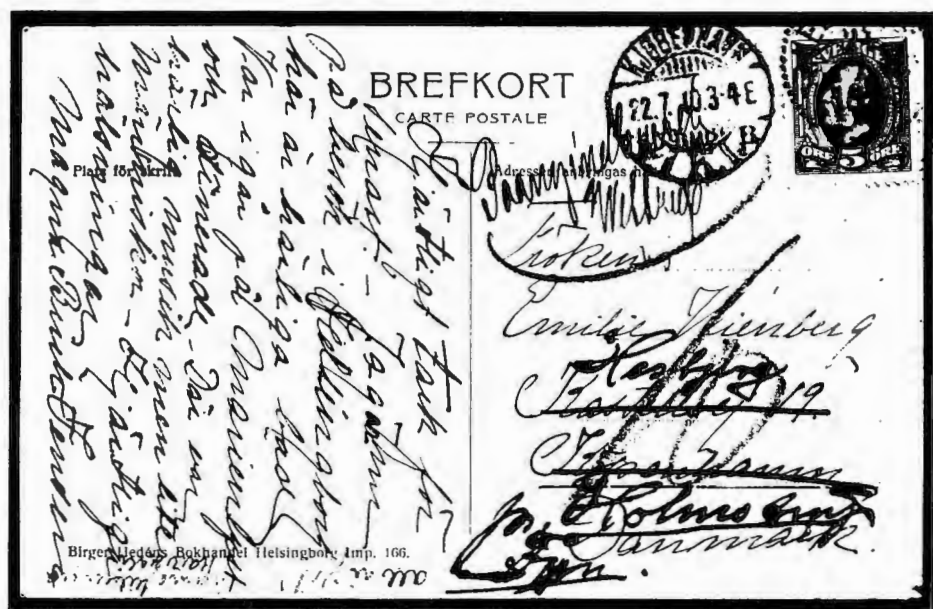

Fig. 2

Korrekt frankeret postkort, der alligevel er sat i efterporto med 10 øre! Under stemplet ses en påtegning »Paany indleveret, Wellerup«. Ligeledes ser man, at den oprindelige adresse er streget ud, og erstattet af en ny.

OK, men hvorfor efterporto?

Forklaring:

Når en forsendelse først er afleveret til adressaten, dvs. ude af postvæsenets værge, må det ikke igen lægges i en postkasse, uden at være forsynet med ny frankering.

I dette tilfælde holder adressaten ferie på Fyn, og den venlige sjæl som passer frøkenens blomster på Kastelvej, har bare rettet adressen og lagt kortet i en postkasse, uden at sætte et nyt 5-øres frimærke på.

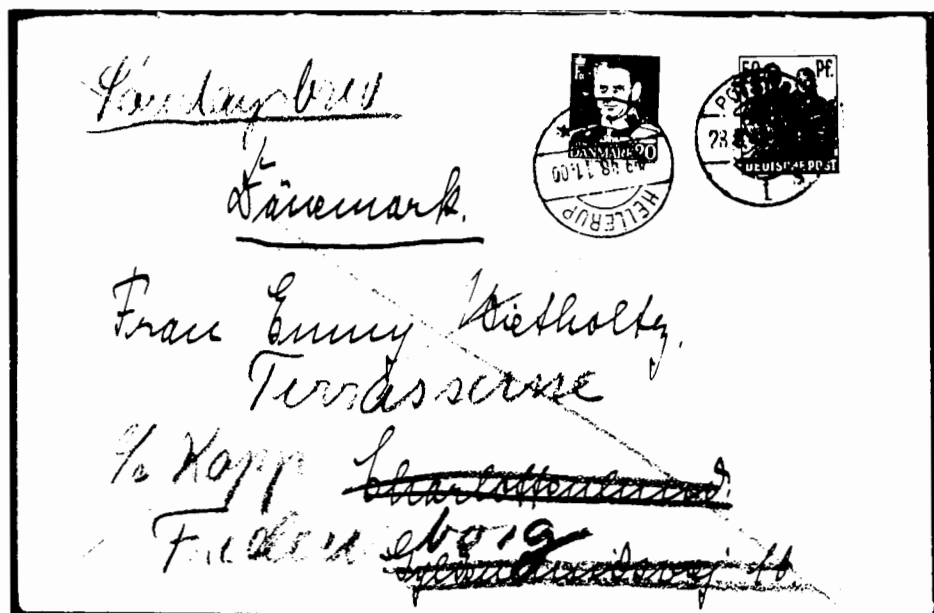

Fig. 3

»Søndagsbreve« er et interessant kapitel i det danske postvæsens historie, og fungerede i årene 1929-72. Det var bl.a. i denne periode man kunne se danske og udenlandske frimærker på samme forsendelse, idet et brev fra udlandet, for at blive udbragt i Danmark om søndagen, tillige skulle være forsynet med et dansk frimærke, svarende til gebyret for søndagsudbringning.

I dette tilfælde er det et brev fra Tyskland, korrekt forsynet med diagonalt kryds, påtegning »Søndagsbrev« og et dansk frimærke for gebyret. (Der findes iøvrigt en lille god artikel om Søndagsbreve, skrevet af Hans Ehlern Jensen, i udstillingskataloget NORDPHIL'79).

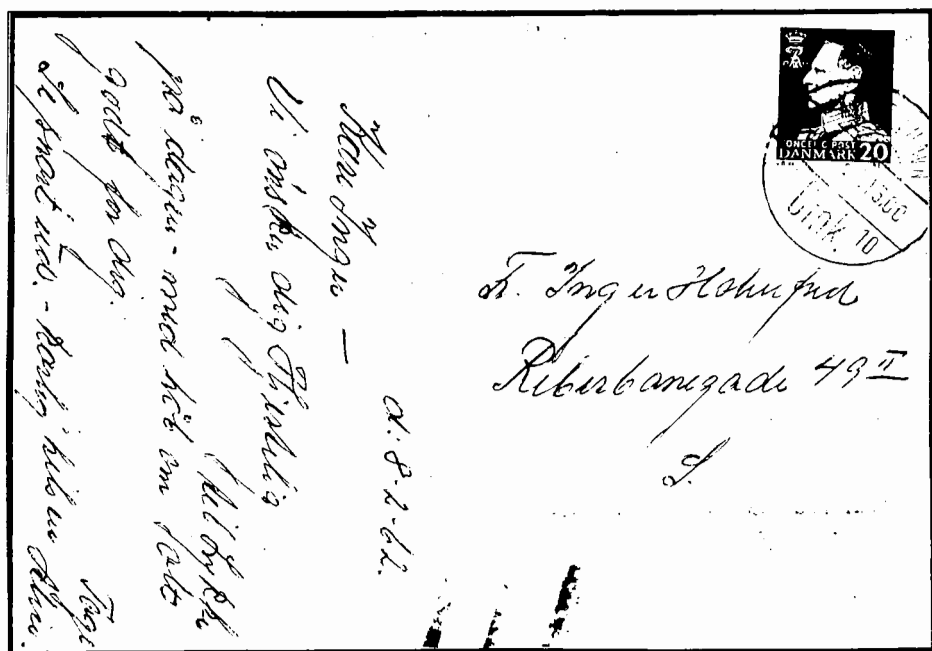

Fig. 4

»Postmester-kontrol«

I en årrække mellem ca. 1952 og 1972 benyttede man et »Håndrullestempel« med farvekode, til at kontrollere om postbudet havde udbragt alle brevene på en bestemt ombæring. Der var dengang 2-3 daglige ombæringer i København. Hver ombæring havde sin farve, f.eks. grøn ved 1. ombæring og rød ved 2. ombæring, og der »faldt brænde ned« hvis postmesteren, efter pågældende ombæring, fandt nogle breve med »forkert« farve i postbudets taske.

Desuden havde postkontorerne hver sin kode, idet stemplernes 3-5 ruller varierede i bredde, indbyrdes afstand og rækkefølge.

Det viste postkort er behandlet på Sønderbro postkontor, hvor stemplet havde 3 ruller - to smalle og et bredt.

Stemplingen blev tilsyneladende kun anvendt til »stikprøvekontrol«, idet jeg, trods et stort materiale, kun har set et meget begrænset antal forsendelser med denne kontrolstempling.

Fig. 5

Brev, afsendt i 1946 fra USA til Danmark, forsynet med Luftpост-etiket, og frankeret med 10 cent. Det er alt for lidt, og brevet sendes tilbage til afsenderen med påtegning om, at det koster 5 cent mere. Afsenderen sætter imidlertid kun et 3 cent frimærke på, hvilket får postvæsenet til at miste tålmodigheden. Brevet befordres til Danmark ad søvejen, ledsaget af to stempler som ikke er til at misforstå: IKKE MED LUFTPOST.

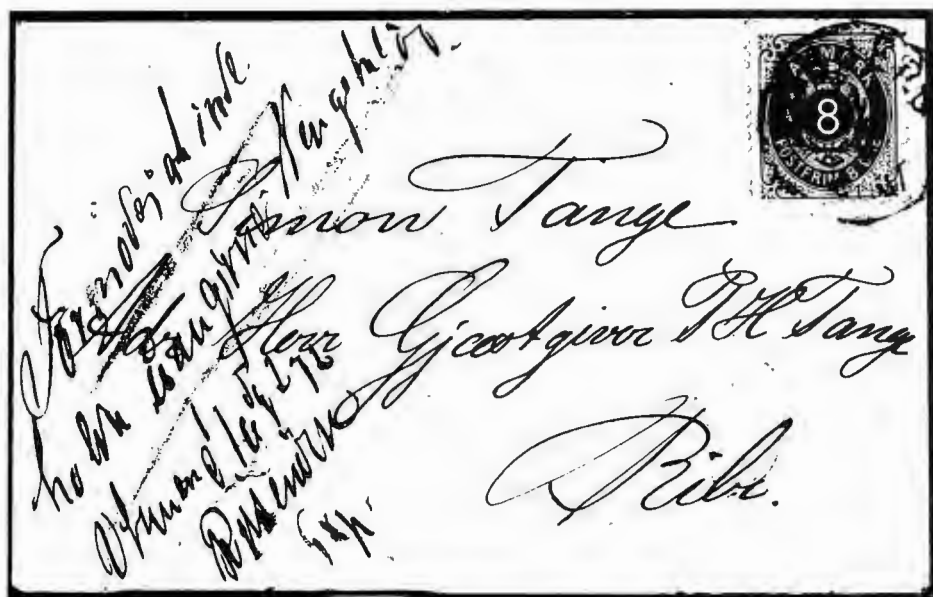

Fig. 6

Et gammelt brev som jeg fik meget billigt fordi det var så grimt. Det grimme gør dog brevet interessant, idet der står: »Formodes at indeholde uangivne Pengebeløb«.

Det er – som enhver ved – ikke tilladt at sende penge i almindelige breve, og når postvæsenet opdager en sådan ulovlighed, følger man en særlig procedure:

- Brevet bliver taget ud af den »almindelige« brev bunke, og viderebefordres som Rekommanderet (anbefalet) brev.
- Modtageren får tilsendt en skrivelse om, at der på posthuset ligger en rekommanderet forsendelse til afhentning.
- Under overværelse af en beediget postfunktionær, bliver brevet åbnet og beløbet konstateret. Derefter bliver regningen udskrevet: 20% af beløbet i bøde + anbefalingsgebyret + efterporto.

Hvis adressaten nægter at modtage forsendelsen, returneres brevet til afsenderen som ifølge loven skal betale regningen.

I viste brev var der indlagt 1 kr. Der blev 56 øre tilbage til modtageren!

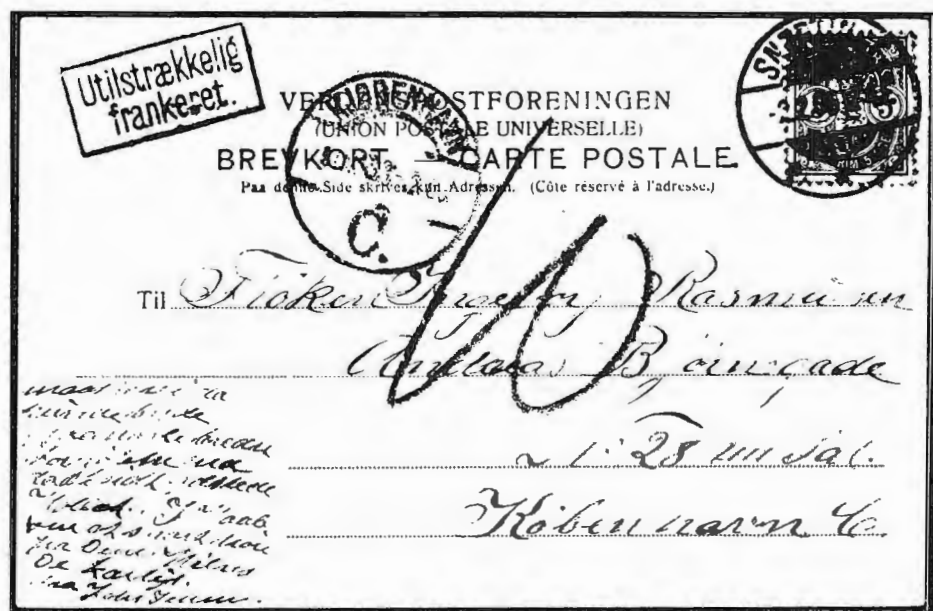

Fig. 7

Her vises et brevkort som tilsyneladende er korrekt frankeret, men alligevel bliver det påstemplet »Utilstrækkeligt frankeret«. Hvorfor?

Forklaring:

I »hovedet« står der med små bogstaver: Paa denne side skrives kun adressen.

Afsenderen har tilladt sig at skrive en masse andet på siden, og så skulle forsendelsen være frankeret som et brev, hvor portoen var 10 øre.

Efterporto (»strafporto«) = det dobbelte af det manglende beløb = 10 øre. (Denne takstberegning var gældende fra 1. okt. 1888 til 1. juli 1919).

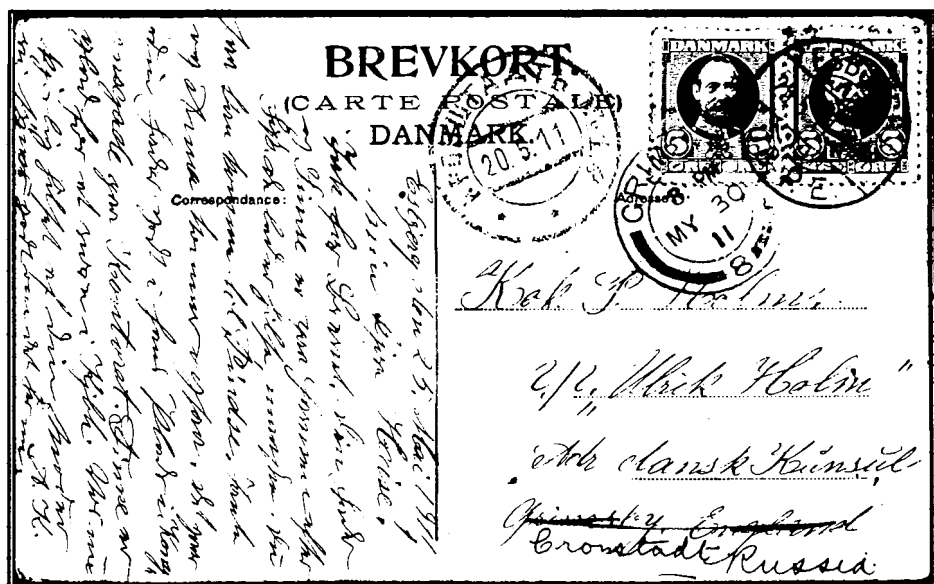

Fig. 8

Som sidste eksempel vises et brevkort, hvor datoerne i de tre stempler i første omgang gav anledning til lidt hovedbrud:

Kortet er afsendt fra Esbjerg 25. maj 1911 til kokken ombord på et skib som burde ligge i Grimsby's havn i England. Skibet er imidlertid afsejlet, og kortet bliver eftersendt fra Grimsby 30. maj, med ny »adresse«, Cronstadt i Rusland. Her bliver det ankomststemplet 20. maj, hvilket altså er 5 dage før det blev afsendt fra Esbjerg!!! Har de snorket i Cronstadt og stillet datoen forkert i stemplet? Prøv selv at løse gåden, før du læser den simple forklaring.

Forklaring:

I modsætning til de fleste lande i den vestlige verden, som benyttede sig af den Gregorianske kalender, fulgte russerne indtil »Oktoberrevolutionen« i 1917, den julianske kalender. Dette forhold indebar en tidsforskel på 13 dage som skulle tillægges den russiske dato.

Så passer pengene igen. Brevkortet er efter vestlig tidsregning ankommet til Cronstadt 2. juni (20. maj + 13 dage).

Sensationen

Her er en lille historie om »pingvinen, der ikke kunne lade sig gøre«.

Af Betina Fals, junior, Forskellig Filateli.

Mellem pingvinerne i Zoologisk Have har der været en vaskeægte zoologisk sensation. Blandt pingvinerne gik der en krydsning mellem to slags pingviner. Forældrene var fra hver sin race, det vil sige at moderen var en springpingvin og faderen var en humboldtpingvin. I følge bøgerne er de to arter så fjernt beslægtet med hinanden, at det slet ikke skulle kunne lade sig gøre.

Det hele kommer sig nemlig af, at der i 1967 kom en lille springpingvin til verden i Københavns Zoologiske Have. Ungens forældre døde, så dyrepasserne straks efter måtte tage sig af den. Pingvinen blev kaldt for Tine, og de første 3 år af Tines liv, levede hun sammen med humboldtpingviner.

Resten af sit liv var hun overbevist om, at hun var en humboldtpingvin.

Da der igen kom springpingviner til Zoo, var der ingen, der kunne overbevise Tine om, at hun var en springpingvin og ikke en humboldtpingvin. Hvert forår kastede Tine al sin kærlighed på en humboldtpingvin. Men humboldtpingvinen gengældte ikke kærligheden for den kunne godt se, at Tine var en springpingvin. Tine gjorde kur, sådan som hun havde set de andre humboldtpingviner gøre, selv om hun var en springpingvin.

Hvert år tilkæmpede hun sig en redehule alene, hvor hun kunne lægge sit æg, stik i mod almindelig springpingvin-biologi. Springpingviner lægger nemlig deres æg oven på redehulerne i en lille rede og ikke i redehulerne. Tine gjorde, som hun havde set alle de andre humboldtpingviner gøre.

Efter 35 dages rugning forlod Tine sit ubefrugtede æg, hvor dyrepasserne så smed det rådne æg væk, og Tine havde haft sin fornøjelse.

Udholdenhed bar frugt

For 3 år siden lykkedes det for Tine at få en nyklækket unge. Alle troede, at Tine havde stjålet ægget fra en af de etablerede familier. Efterhånden som ungen voksede op blev det mere og

*Springboldt lignede i farvetegning hverken sin far eller mor.
(Foto: Jørgen Lindhardt).*

mere tydeligt, at Tine måtte have fundet en humboldtpingvin og fået den til at bide på krogen. Man ved stadig ikke, hvordan det har kunnet lade sig gøre. Men efter 20 års udholdenhed endte det altså med at bære frugt.

Man har siden undersøgt ungen og fundet ud af dens arveanlæg. Undersøgelsen beviser, at den stort set var en krydsning med lige meget genetisk materiale fra de to arter. Ungen fik navnet Springboldt, da den var halvt springpingvin og halvt humboldtpingvin.

Springpingvinen (*Eudyptes cristatus*) hører til slægten toppingviner. De lever i New Zealand og på omliggende øer, på Antarktis og øerne omkring, helt op til Tristan da Cunha findes de.

Humboldtpingvinen (*Spheniscus humboldti*) er derimod fra slægten brillepingviner. De yngler i det sydligste Sydamerika.

Efter at Tine have fået ungen fra reden, svandt hendes kræfter mere og mere ind. Til foråret holdt hun sig for sig selv og prøvede hverken at tilkæmpe sig en redeplads eller at gøre

sig interesseret. For hun havde jo gjort sin store præstation. Tine døde hen på sommeren 24 år gammel, hvilket er en meget høj alder for en pingvin.

Tine efterlod sig en efterkommer, som blev fulgt med opmærksomhed. Men desværre levede Springboldt ikke så længe. Den 5. oktober 1992 døde han af ukendte årsager. Men måske krydsningen af de to arter gjorde, at Springboldt ikke var særlig modstandsdygtig over for pludselige sygdomme.

Jeg samler Zoo

Jeg har valgt at skrive denne artikel om pingvinen i Københavns Zoologiske have, da jeg er begyndt at samle Københavns Zoologiske Have på frimærker.

Kilde:

ZOO nyt nr. 4, 1990 og ZOO Avisen, 1992.

Tak til Københavns Zoologiske Have for lån af foto.

Danmarks Filatelist Forbund

Kontor: Vester Voldgade 123 . 1552 København V
Telefon 33 15 17 75 . Giro 9 34 01 06

Når du skal udstille:

DFF's PLANCHER ER EN MULIGHED!

- I Format: 265 x 280 mm, uden fals, pr. 50. stk. Kr. 54,-
- II Format: 265 x 280 mm, med fals, pr. 50 stk. Kr. 66,-
- III Format: 277 x 292 mm, FLEX, pr. 50 stk. Kr. 69,-

(FLEX er ensbetydende med genbrug, idet der er nettryk
på begge sider – velegnet til breve og posthistoriske samlinger).

Forhandles nu af følgende firmaer:

SYDVESTJYSK FRIMÆRKECENTER . NØRREGADE 28 . 6700 ESBJERG

FRIMÆRKEHUSET HERMES . KØBMAGERGADE 61 . 1150 KØBENHAVN K

ILETA FRIMÆRKEHANDEL . FJOLSTRÆDE 20 - 1171 KØBENHAVN K

ROBERT BECHSGAARD A/S . JUL. THOMSENSGADE 7 . 1974 FREDERIKSBERG C

RINFRIM . NØRREGADE 53 . 5000 ODENSE C

ROSKILDE FRIMÆRKE- OG MØNTHANDEL . ALGADE 28 . 4000 ROSKILDE

FRIMÆRKESTUEN . RUGHAVEN 8 . 4000 ROSKILDE

LENI FRIMÆRKER . SØNDERBROGADE 42 . 7100 VEJLE

JES PORS FRIMÆRKEHANDEL . GODTHÅBSVEJ 207 . 2720 VANLØSE

THOMAS HØILAND A/S . GL. KONGEVEJ 80 . 1850 FREDERIKSBERG C

Til plancherne kan forbundet endvidere levere plastlommer i to størrelser: Type I og II passer til standardbladene med eller uden fals.

Type III passer til FLEX-genbrugsbladene.

Husk at opgive type. Pris pr. 10 stk. Kr. 48,-

Ved bestilling på mindst 150 kr. leveres materialet fragtfrit.

Alle priser er incl. moms.

Ved køb på udstillingernes forbundsstand spares portoen.

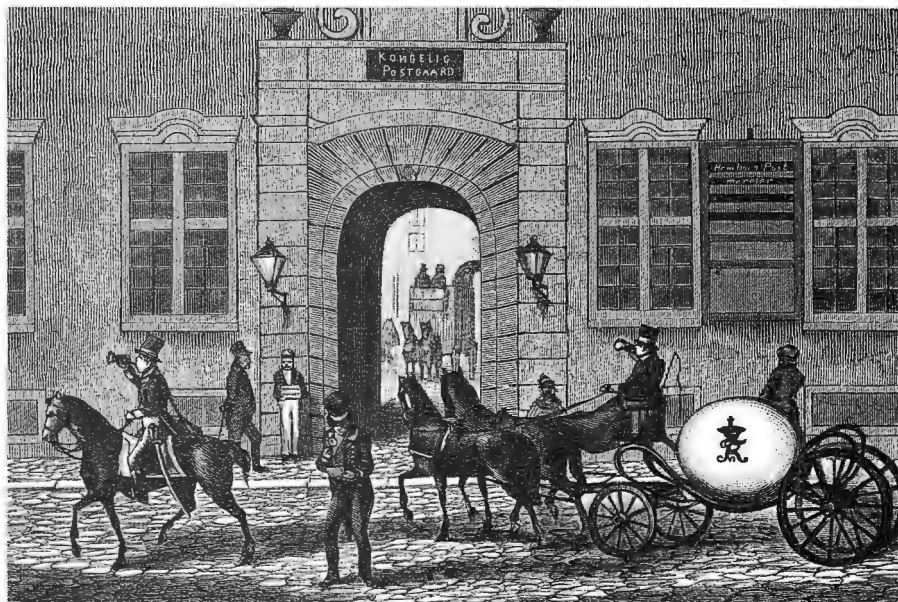
P&T-Museet – en gratis fornøjelse!

Af Erik Jensen, statsansat frimærkesamler.

Dansk Post- og Telegrafmuseum finder du på adressen Valkendorfsgade 9 i København – lige ved siden af Købmagergades postkontor. Her befandt sig i årene 1771-1936 H. H. Thieles bogtrykkeri, som bl.a. trykte frimærker for det danske postvæsen i årene 1851-1932. P&T købte bygningen i 1939 til brug for teletjenesten, og da denne i 1984 flyttede til Høje-Taastrup, overtog museet ejendommen og kunne den 15. august 1986 åbne for besøgende. Det koster ikke noget at

bese Dansk Post- og Telegrafmuseum, og du får en masse for pengene. Hør blot her:

STUEETAGEN rummer kontorer for museets ansatte, men der er også plads til en buesender – en 5 tons tung radiosender, som i årene 1923-25 blev benyttet til nogle af de første radiofoniudsendelser i Danmark. I den overdækkede gård er der også udstillet køretøjer til transport af post, og når du fortsætter ind i lokalet bag gården,

Kugleposten, der kørte mellem 1815 og 1865, svinger ind foran postgården i Købmagergade.

møder du en model i fuld størrelse af den meget specielle kuglepostvogn fra 1815-65. Intet andet land i verden har benyttet den slags postvogne, og det mærkværdige udseende skyldes flere forhold: god beskyttelse af posten, lille luftmodstand og at det ikke skulle være muligt for postillonen at medtage passagerer.

HOVEDTRAPPEN er udsmykket med P&T's ovale og runde emaljeskilte samt nogle smukt udskårne og bemalede træskilte. Vi starter nedefra med vor nuværende dronnings monogram og slutter øverst med skilte fra Frederik VII's regeringsperiode 1848-63.

På 1. SAL står Christian IV og holder øje med sin »Forordning om Post-Budde« fra 24.12.1624, som er det danske postvæsens »dåbsattest«. Her vises også tegninger, malerier og modeller af postvogne og postskibe – på hjuldampene kan man forresten se, hvorfor skibskaptajners kommandopost den dag i dag hedder »broen«. Flotte uniformer er der en lang række af, og især det københavnske fodpostbud fra 1806 fanger øjet med sine stærke røde og gule farver. Ham kan man beundre, medens man lytter til fortidens udrykningssignal – posthornet. Når postdiligencen mødte modkørende eller ville overhale andre køretøjer, blæste postillonen et bestemt signal, og som ved et trylleslag veg forhindringer af vejen. Det skulle de ihvertfald gøre i teorien!

2. SAL er blevet brugt til at vise telegrafi, telefoni og radiofoni. H. C. Ør-

sted opdagede elektromagnetismen i 1820 – på en forsøgsopstilling kan du selv afprøve den i praksis – og i 1854 indførtes elektrisk telegrafi med morseapparater i Danmark. Ikke desto mindre var det allerede i 1801 muligt at sende telegrammer fra København til Slesvig på kun 28 minutter! Hvordan det? Tja – mon ikke du snart skal tage dig sammen til at se Post- og Telegrafmuseet? Vi har da forresten også en telefax fra 1929. Ganske vist hed det dengang en »billedtelegraf«, men den kunne det samme som fax'en, blot tog det lidt længere tid. Alexander Graham Bell opfandt telefonen i 1876, og kun tre år senere kunne man telefonere i København. Et af disse apparater er bevaret i Valkendorfsvej, og det samme er et gammelt telefon-omstillingsbord fra kongeslottet Amalienborg samt kong Christian X's meget flotte radio fra Marselisborg.

På 3. SAL møder du først et af Danmarks ældste provinspostkontorer – Århus. Inventaret er fra omkring 1845 og absolut autentisk. Hvis du nu går til højre møder du stemplingsmaskiner, brevkasser fra 1851 og frem, sorteringsreoler, ekspeditionspladser, vægte m.m. samt – og dette er ét af de mest spændende objekter i P&T-museet – den ene af de to forgængere for Farø-broerne. Bliver du nysgerrig nu? Det er sandelig også meningen. Går du i stedet til venstre udstilles poststempler i alle afskygninger fra begyndelsen af 1800-tallet og op til vor tid. Her hænger også det berømte »stole-

bensstempel», som i 1919 blev anvendt på Færøerne til at ændre 5 øres frimærker til ... hvad? Kom selv og kig.

FRIMÆRKEAFDELINGEN optager resten af 3. sal. Og her er der virkelig kræs at se på! Frimærkerne fra Danmark, Færøerne, Grønland og Dansk Vestindien udstilles hele tiden, og de danske er forsøgsvis opsat på albumblade, som museet selv har redigeret og trykt ved hjælp af en PC'er. Måske kan du blive inspireret af

Postvæsenets første motorkøretøj – en Ellehammer-motorcykel med sidevogn – blev taget i brug i 1907 ved Amagerbanens åbning.

denne opsætning. I monterne vises mange spændende objekter som f.eks. en trestribe af de utakkede Søllested-frimærker, et rumpostbrev og trykforme til de ældste danske frimærker, forsendelser og poststempler. Museet har så store mængder af materiale, at vi kan udstille noget nyt hvert kvartal, og der kan gå 10 år, før det bliver udstillet igen. Og sådan foregår det da også i praksis, så vil du følge med og se alt, bør du altså besøge Dansk Post- og Telegrafmuseum fire gange årligt.

4. SAL rummer et særudstillingslokale og et spisekøkken, som efter nærmere aftale kan benyttes af skoleklasser og andre grupper af besøgende.

ÅBNINGSTIDERNE er i november – april tirsdage, torsdage og søndage og i maj – oktober alle dage undtagen mandage. Tiden ligger fast, det er altid kl. 13-16. Men det er muligt at besøge P&T-museet om formiddagen på tirsdage – fredage, hvis man er en gruppe på mindst 10 interesserede. Med gode overtalelsesevner kan det også lykkes for frimærkeklubber at af-tale et aftenbesøg med to timers rundvisning. Du kan jo prøve at overtale din juniorleder til at lade en enkelt mødeaften foregå i Dansk Post- og Telegrafmuseum.

DANSKE FILATELISTERS FÆLLESFOND

Ønsker hjertelig tillykke

Fondens formålsparagraf er:

- 1) at støtte, fremme og udbrede kendskabet til
filatelen i Danmark
- 2) at støtte afholdelse af frimærkeudstillinger
- 3) at støtte udgivelsen af filatelistisk litteratur
- 4) at støtte andre filatelistiske arrangementer
- 5) at støtte og fremme interesse for danske
frimærker i udlandet

Kontaktperson:

Gerda Bechsgaard, På Højden 20, 2900 Hellerup

Tips og ideer for frimærkesamlere

Af Karsten Nielsen

Det at samle på frimærker, er verdens mest udbredte hobby. Frimærker samles af folk i alle aldre. Frimærker kender ikke til grænser, racisme, religion eller krig. Frimærker samles for glæde og fornøjelse. Samlere af frimærker kaldes også for filatelister. Ordet filateli stammer fra græsk og betyder læren om frimærker.

Hvorfor er der så så mange der samler på disse små papirlapper? Svarene vil næsten være lige så mange, som der er frimærkesamlere. Nogle samler på frimærker, fordi det er en billig hobby; man bestemmer selv, hvor meget tid og hvor mange penge, man vil bruge på sin hobby. Andre samler fordi de kan opleve hele verden hjemme fra dagligstuen. Dette er også den billigste måde at komme hele jorden rundt, og hvorfor nøjes med jorden, med frimærkernes hjælp kan vi også komme langt ud i rummet. Tænk bare på alle de frimærker, der findes med rumfart og planeter. Oplev din egen månevandring. Drømme har vi alle, og frimærker hjælper os lidt på vej.

Viden om frimærker er en vigtig ting. Jo mere du ved, jo større glæde vil du få ved at være en filatelist.

Verdens første frimærke udkom i England den 6. maj 1840 og var tegnet af

One Penny Black Rowland Hill

en mand, der hed Rowland Hill. Dette mærke kaldes for ONE PENNY BLACK.

Sjovt er det at verdens første frimærkesamler startede 5 dage før udgivelsen af det første frimærke. Dr. John Edward Gray var ansat i British Museum, og han købte en blok af det sorte 1-penny mærke den 1. maj 1840. Hvor og hvordan han købte denne blok, melder historien ikke noget om, men en ting er sikkert, han må have haft nogle meget gode forbindelser.

Denne historie samt mange andre kan du selv læse i Guinness Frimærkebog, som du kan låne på biblioteket. Bogen omtaler en masse rekorder om og med frimærker. Hvem har f.eks. hørt om frimærker, som var små grammofonplader? Disse små frimærker er fra

Ikke alle frimærker er firkantede.

Bhutan, et land på størrelse med Danmark. På pladerne kan du høre om landets historie og dets nationalsang.

Når vi nu er kommet i gang med at samle på frimærker, hvad skal vi så samle på? Dette spørgsmål må alle frimærkesamlere prøve at svare på. Næsten alle begyndere vil i starten samle på mærker fra hele verden. På et tidspunkt må man så tage den store beslutning, skal jeg begrænse mit samleri eller skal jeg smide mine forældre ud? Svaret bliver nok at prøve at begrænse sit samleområde. Mig bekendt er der ikke nogen, der har valgt den sidste løsning.

Du skal ikke lade andre bestemme, hvad du skal samle på. Det er dig selv,

der bestemmer. Som regel vil man samle på et område, som man har let ved at få frimærker fra.

Man kan altid samle på det land, man bor i. Har du familie i udlandet, så var det måske en ide at samle på dette land.

Andre vælger i stedet for at samle på lande at samle på motiver. Når du samler på frimærker med motiv, samler du på frimærker fra mange lande. Prøv selv at finde dit eget motivområde. Af store motivområder kan nævnes blomster, dyr, heste, hunde, katte, fly, skibe, tog, rumfart og sport.

Mindre motivområder kan f.eks. være cirkus, dukker, helikoptere, konkylier, masker, vindmøller, miljø og forurening.

Inden du vælger dit motivområde, så prøv at lave en liste over forskellige motivområder. Du vil meget hurtigt finde ud af, at der næsten ingen grænser er for, hvor mange forskellige motiver, du kan samle på.

Nu har du fundet ud af, hvad du vil samle på. Hvordan får du så fat på frimærkerne?

Den nemmeste måde er at købe dem hos frimærkehandleren. Nemt, hva? Nemt er det, for hos frimærkehandleren kan du købe lige det, som du vil have, så derfor ikke et ord om frimærkehandlere, selv om vi ikke kan undvære dem i den sidste ende.

Penge kan gøre meget, men det vil være meget sjovere at prøve på at få

frimærkerne gratis, så her er nogle ideer.

Først får du alle de frimærker, som hele din familie får på breve. Ikke bare de breve, som er sendt til din mor og far, men også fra dine onkler, tanter, bedsteforældre og alle andre.

Derefter spørger du dine naboer, om de vil samle frimærker til dig. I mange tilfælde vil du finde ud af, at det ikke er så svært at få fat på frimærker. Jeg var lige ved at glemme, at på dine forældres arbejdsplads, var der måske mulighed for at rede sig nogle frimærker.

Du kan også prøve at henvende dig til forretninger og kontorer, om de vil gemme brugte frimærker til dig. Men her vil du opdage, at det er meget svært, fordi de ikke kender dig. Her skal du nemlig bruge opfindsomhed. Inden du henvender dig til disse ukendte personer, som er i forretning og på kontorer, så skal du være forberedt.

En god ting vil være, at have noget hvor disse flinke personer kan gemme frimærker i. Jeg vil foreslå, at du bruger en prøvepose, som du kan udlevere i forretningen eller på kontoret. Hvis du laver en fin tegning på prøveposen, så vil mange ikke have noget imod at samle frimærker til dig. Foruden en tegning vil det være en god ide, at du på prøveposen skriver dit navn, adresse og telefonnummer. Aftal om du må komme og tømme posen f.eks. en gang om måneden, eller om de vil ringe til dig, når prøveposen er ved at være fyldt. Hvis du er medlem af en

frimærkeklub, vil det være lidt lettere at få forretninger og kontorer til at samle brugte frimærker. Prøveposer kan købes hos boghandleren og koster ca. 2 kr. pr. stk. (Bjørnbak 1830) kan anbefales.

Denne form for indsamling kan tilrådes for frimærkeklubber. Prøveposerne kan erstattes med tidsskriftssamlere i hvid pap, som klubbens medlemmer så kan dekorere enten med tegninger eller papirklip. Som medlem af en frimærkeklub vil du få mange fordele, både når det gælder om at få frimærker, men også når du skal have byttet dine dubletter.

Hvordan finder du så ud af, om der er en frimærkeklub, der hvor du bor? Frimærkesamlere i Danmark har sit eget forbund, Danmarks Filatelist Forbund, Vester Voldgade 123, 1552 København V. Du kan skrive og spørge om, hvor der er en frimærkeklub i

nærheden af, hvor du bor. Når du skriver, så spørg om den nærmeste klub, husk også at skrive, hvor gammel du er. Når du spørger om den nærmeste klub for børn, så spørg også om den nærmeste klub for voksne. Er der ikke nogen juniorklub i nærheden af dig, så må du til at starte en klub. Findes der en frimærkeklub for voksne i nærheden, så skal du tale med klubbens formand, om det ikke ville være en god idé at få startet en juniorklub. Husk at det vil være en idé om du kan finde nogle skolekammerater, som også samler på frimærker, inden du taler med formanden. Det vil være lettere jo flere i er. Er der ikke nogen frimærkeklub i din nærhed, hverken for børn eller voksne, så skal du alligevel ikke give op.

Prøv at lave en plakat, hvor du efterlyser andre børn og unde, der samler på frimærker. Plakaten kan du hænge op på din skole og på biblioteket. Husk at spørge om lov først.

Når de andre så kontakter dig, skal du sørge for, at få deres navn, adresse og

telefonnummer, så du kan få fat i dem igen.

I mangler nu kun et lokale samt 1 eller 2 voksne for at være en rigtig frimærkeklub. Din skole vil helt sikkert give jer et lokale, hvis I kan finde en lærer, som vil hjælpe jer med at samle og bytte frimærker. Det skulle være mærkeligt, hvis der ikke findes en lærer på din skole, som også samler på frimærker.

Når klubben så er begyndt, gælder det om at få fat på frimærkekataloger og frimærker. Bor I i et område, der har en lokalavis, så tal med redaktøren, om han vil skrive lidt om jeres nye frimærkeklub. Redaktøren må meget gerne skrive om, hvor og hvornår I holder møde, og om der er folk, der har nogle gamle kataloger, som de kan undvære. Frimærker og andet tilbehør kan I også bruge.

Som du kan se, koster det ikke mange kroner at starte en frimærkeklub. Jeres leder, som skal være over 18 år, kan også søge kommunen om tilskud til materialer til frimærkeklubben.

Danmarks Filatelist Forbund

står altid til DIN rådighed.

Frimærker med brandmotiver

Naturbrande – 2. verdenskrig

Af beredskabschef Børge Rasmussen, Skanderborg

Et stort antal lande udgiver frimærker, der advarer mod brande i naturen.

Det er interessant, at lande i den 3. verden er opmærksom på vigtigheden i at beskytte naturen og hermed miljøet mod brand.

I anledning af 50 året for 2. verdenskrig fremkom der et antal frimærker, som markerer denne begivenhed. En del af disse mærker har motiver om brande som følge af krigen.

Naturbrande

Elfenbenskysten

Republik ved Guineabugten i Vestafrika. Landet blev selvstændigt i 1960 med et areal på 322.000 km² og ca. 8.500.000 indbyggere.

Der blev i anledning af landets 28 års dag for uafhængighed udgivet to fri-

mærker med motiver om emnet. Begge mærker har værdien 155 F. Det ene mærke har teksten »stands ilden« og det andet mærke »hver mand sit træ«.

Der er udgivet førstedagskuvert stemplet i hovedstaden Abidjan den 7.12.1988.

Ghana

Ghana er naboland til Elfenbenskysten. Landet blev i 1960 republik med et areal på 238.000 km² samt 12.200.000 indbyggere.

I anledning af Verdensnaturfredningsdagen i 1989 er der udgivet en serie på fire frimærker.

Mærket med værdien 60.00 C har som motiv advarsel mod skovbrand. De tre andre mærker advarer mod erosion, industrirøg og rovdrift på græsområder.

Førstedagskuvert er udgivet og stemplet den 15.11.1989 i hovedstaden Accra.

Congo

Folkerepublik i Centralafrika på 342.000 km² og med ca. 1.600.000 indbyggere.

Der er i 1988 udgivet to mærker om naturbeskyttelse. Frimærket med værdien 10 F har som motiv STOP mod skovbrand og hensynsløs afskovning. Værdien 5 F viser beskyttelse af Brazzavilles Eukalyptuslunde og advarer mod ørkendannelse.

Førstedagskuvert er stemplet den 20.9.1988 i hovedstaden Brazzaville.

Laos

Folkedemokratisk republik i det indre af Bagindien ca. 236.000 km² og ca. 3.500.000 indbyggere.

Der er i 1988 udgivet fire frimærker, der alle har motiver som angiver beskyttelse af skovområder.

På mærket med værdien 10 KIP advares mod skovens ødelæggelse ved brand.

2. verdenskrig*Israel*

Der er i 1988 udsendt et frimærke i anledning af 50 året for »Krystalnatten«, hvor tyske nazister i Tyskland ødelagde jødisk ejendom og afbrændte synagoger.

Marshall Islands

En øgruppe beliggende i Mikronesien i Stillehavet omfattende 33 atoller på 180 km² og med ca. 20.000 indbyggere.

I 1947 blev øerne FN-område, der forvaltes af USA.

I anledning af 50 året for de tyske overfald på Norge, Danmark, Holland, Belgien og Luxemburg samt angrebet ind i Frankrig, er der i 1990 udgivet en frimærkeserie på 6 mærker.

Et dobbeltmærke har motiv fra besættelsen af Danmark og Norge. Det ene mærke viser tyske soldater på hjørnet af Fortunstræde og Ved Stranden, tidligere National Tidende. Soldaten står på Højbro, endvidere tyske fly.

Det andet mærke har som motiv norske soldater i kamp mod tysk panser og i baggrunden et brændende hus.

Grenada

Grenada er en selvstændig ø-stat blandt de små Antiller i Vestindien med et landområde på 344 km² og ca. 110.000 indbyggere. Der er i 1990 udgivet en serie på 6 frimærker med motiver fra krigshandlinger i Europa og Østen.

Mærket med værdien 6 \$ har som motiv London brænder i forbindelse med den tyske Blitz mod London i september 1940.

Værdien 75 c har som motiv U.S.troppers kamp i det brændende Køln den 3. maj 1945.

Man

Britisk ø i det Irske hav med 65.000 indbyggere. Der er i 1990 udgivet en serie på fire frimærker med Sir Winston Churchill. Mærket med værdien 32 P har som baggrund det brændende London. Ligeledes i 1990 er der udgivet en serie på seks mærker som markerer slaget om England i 1940. På et dobbeltmærke med værdien 29 P vises antiluftskyts, politi, brandvæsen

væsen og civilforsvar indsat for at afværge skader efter luftangreb.

Det er ganske interessant at disse små ø-stater har taget dette historiske emne op.

Den kolde krig og Danmark

Det civile beredskab er en del af det kommunale beredskabsvæsen. I planlægning af CB indgår mange forhold.

Post og Telegrafvæsenet har under indtryk af den kolde krig i 1960'erne i dybeste hemmelighed trykt et oplag af nødfrimærker. Værdiangivelsen er tidløs »Indenlandsk brevporto«.

Nødfrimærkerne, som siges at være verdens eneste, blev under strenge sik-

kerhedsforanstaltninger skjult på forskellige strategiske steder rundt om i det danske rige. I hver pakke lå en trykplade, så der i en krisesituation kunne fremstilles flere mærker hos lokale bogtrykkere.

Baggrunden for fremstillingen af nødfrimærkerne var også, at det i en evt. krisesituation (besættelse) gjaldt om at bevare så mange nationale institutioner og symboler som muligt.

Begrundet med afspændingen har P&T givet hele oplaget til Danmarks Filatelist Forbund.

Nødfrimærkerne var til salg i perioden 14.3.1990 til 31.12. 1991. Salget har i alt indbragt lidt over 3,6 millioner kr.

Et lille stykke Danmarkshistorie på frimærker om en kriseperiode.

Planlægningen for det civile beredskab er fortsat en vigtig del af det kommunale beredskab og må ikke gå i stå.

Forsendelsesarter

Af Jan Jørgensen

Med denne lille artikel vil jeg prøve at komme lidt omkring i brevenes verden indenfor frimærke- og brevsamleriet. Jeg har selvfølgelig selv samlet frimærker i en hel del år og kun set på selve mærkebilledet, men efterhånden blev jeg interesseret i stemplerne, og det så meget at jeg tit tænkte på, hvordan mon det har set ud på et helt brev? Jeg begyndte derfor at samle breve/kort med pæne stempler, for kun på breve/kort kan man se hele stemplet.

En aften da jeg sad i frimærkeklubben og snakkede breve med andre lidelsesfæller, dukkede så spørgsmålet op »Hvor mange forskellige forsendelsesarter findes der?«, på hvilke måder er de behandlet og transporteret. Jeg er ikke helt klar over, om jeg har dem alle med, men jeg er kommet frem til ca. 30 forskellige slags. Som eksempler kan nævnes tjenestepost, hel-sager, lokalpost, pengepost og ikke at forglemme krigspost af forskellig art.

Det er meget spændende at samle breve. Man kan følge portosatsernes rivende udvikling, hvilke tillæg der er blevet brugt til f.eks. luftpost, ekspresbreve, anbefalede breve og pengeforsendelser. Man kan kontrollere, hvordan den enkelte portosammen-sætning lige som man kan se hvilke fri-

mærker, der er blevet trykt til bestemte formål. At samle på forsendelsesarter behøver ikke at være dyrt, for man behøver kun en enkelt af hver art inden for hver portoperiode, og hvem siger at det absolut skal være med »de gyldne stempler«? Men man skal passe på, for det at samle på breve, er en sygdom, bliver man først smittet, er det svært at blive rask, d.v.s. at holde op med brevsamleriet.

Når man nu sidder med en kuvert foran sig, ser man på frimærkerne og tænker: er porto'en nu rigtig? er (før i tiden) stemplet pænt og let-læseligt? hvorfra er brevet sendt og hvortil? hvad betyder de påtegninger og ikke mindst alle de forskellige stempler, postvæsenet sætter på? Det kan være f.eks. modtagelsen nægtet, adressaten død, beskadiget ved fyrværkeri, osv.

Endelig er der transportmåden. Der er togbreve, det kan man læse i de såkaldte bureaustempler, som kendes på, at der er påført 2 bynavne og i datolinjen er der tilføjet et T samt et nummer; skibsbreve, som er stemplet FRA og det pågældende land; luftpost, som oftest er påklisset en mærkat med teksten »Luftpost«, »Par avion« eller »Via air mail«; lokalpost i København var fra 1807 forsynet med stemplet »fodpost«.

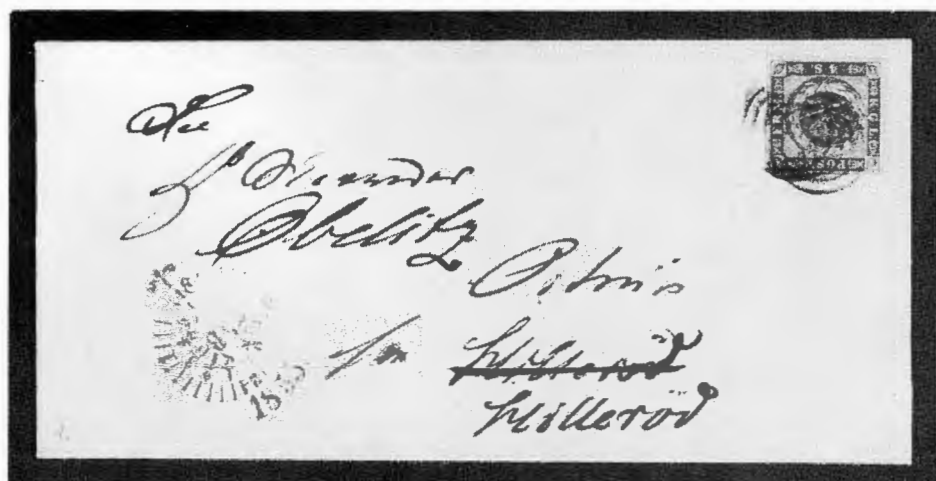

Fig. 1

2 privatbreve, korrekt frankeret med 4 skilling, stemplerne er nummerstempler, og det såkaldte kompas-stempel samt Thisted stempel i antiqua III (alle antiqua III har årstal).

På breve fra før frimærketiden og lige efter at frimærket så dagens lys i Danmark (1851), kan man virkelig studere påtegninger, fordi portoen blev skrevet på kuverten eller foldebrevet. Portoen kan være skrevet med rødt eller blåt kridt, eller der kan stå »porto betalt« eller »porto delvis betalt«. Alle disse forskellige påtegninger er et utroligt spændende område, idet portoen den gang ofte kun er betalt til nærmeste by ved modtageradressen, udbringning til modtageren kostede ofte mere i de såkaldte bærepengene end selve portoen. Da frimærkerne blev

indført var portoen til hele kongeriget 4 Rigs Bank Skilling for breve af 1. vægtsklasse (1 lod eller ca. 15 gram), hvis man betalte forud d.v.s i form af frimærkekøb, men skulle modtageren betale, var portoen 6 RBS, ak ja, det var dengang.

Man kan samle på forskellige forsendelsesarter, eller når samlingen er blevet omfattende, kan man lave en specialsamling og kun samle på en slags breve, der er utallige måder, hvorpå man kan samle FORSENDELSARTER.

Fig. 2

Lokalbrev sendt med fodposten i København, den 27.4.1867, korrekt frankeret med 2 skilling. Lokalporto i København blev indført allerede 1. maj 1851.

Fig. 3

I 1972 sluttede udbringning af post om søndagen. Dette søndagsbrev er korrekt frankeret, landsporto 30 øre + gebyr for søndagsudbringning 30 øre, i alt 60 øre. Bemærk krydset der markerer, at der er tale om søndagsbrev, samt påtegning.

Hvorfor blive medlem af en frimærkeklub?

Frimærkesamlere, der er medlem, kender svaret: »det er mere sjovt, spændende og interessant at se på frimærker, når man får sjove impulser, gode idéer og en masse viden som medlem af en frimærkeklub«.

Alle medlemmer kan tale med om, at der er en verden til forskel fra at sidde isoleret hjemme og se på frimærkerne og blade i katalogerne til at være sammen med andre og bl.a. få lejlighed til både at bytte, købe og sælge på klubmøderne. Uanset om man har samlet i mange år eller få år, om man er begynder eller mere erfaren samler, så får man en masse ud af et medlemsskab.

Samtidig er det meget billigt at være medlem. Omkring kr. 200,- til 300,- årligt, heri inkluderet det meget informative medlemsblad »Dansk Filatelistisk Tidsskrift« (9 gange årligt).

Bliv medlem af en klub på Amager tilsluttet Danmarks Filatelist Forbund.

Vælg selv, og ring til formanden for nærmere information:

Sundby Frimærkeklub (møde hver onsdag).

Formand: tlf. 31 95 84 41

Amagerlands Frimærkeforening (møde hver anden tirsdag).

Formand: tlf. 31 51 06 11

Amager Frimærkeklub (møde hver torsdag).

Formand: tlf. 31 51 66 18

SAS Filatelistklub (kun for SAS-ansatte).

Formand: tlf. 32 32 38 18

Amager Junior Frimærkeklub (møde hver torsdag kl. 17).

Formand: tlf. 31 58 54 52

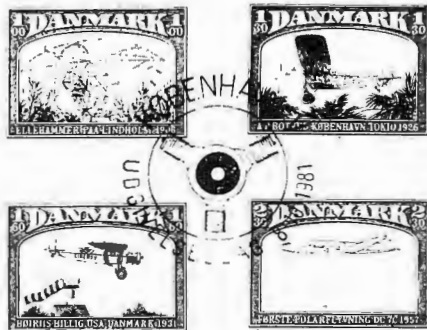

H

FLYVNING GENNEM TIDERNE

1906

1981

*Det er mig en glæde at salget af
dette jubilæumsark er med til at skabe
en luftposthistorisk afdeling i
Danmarks Flyvemuseum.*

Henrik.

PRINS AF DANMARK

Protector for Danmarks Flyvemuseum

for Prof. Dr.

Stiftet 1973

Udgivet af
FLYVEMUSEETS VENNER

Stiftet 1973

Flyvningens historie

fortalt på frimærker

Af Erik E. Berg, SAS Filatelistklub, Region Danmark.

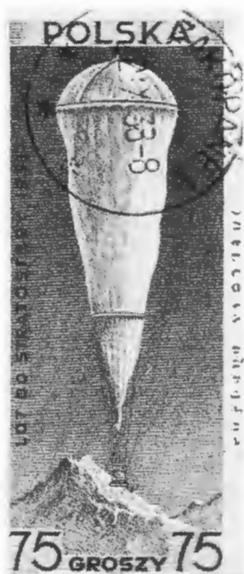
I året 1781 udtalte astronomen Lalande om de på den tid foretagne flyveeksperimenter: »Det er bevist, at det ikke alene er umuligt for et menneske at hæve sig fra jorden ved hjælp af kunstige vinger, men også umuligt at holde sig svævende i luften. Mennesket er skabt til at blive ved jorden, og de vingede skabninger i luften. – Lad os ikke prøve at krænke naturens love.«

To år senere svævede de første balloner over Paris.

Den 21. november 1783 foretog fransk-mændene De Rozier og D'Orlandes den første rejse i luften i en ballon. Turen varede i 20 minutter. Efter denne ballonflyvning kom der mange andre flyvninger, og den 7. januar 1785 fløj franskmænden Blanchard sammen med den amerikanske læge Jeffries over Den engelske Kanal. I Danmark foretog man den første ballonluftpost over Storebælt fra Nyborg til Korsør den 2. juni 1808.

Efter ballonen nu var blevet opfundet, var det selvfølgelig en nærliggende tanke at gøre denne styrbar, men der skulle gå 100 år, inden det første luftskib kunne foretage sine første prøveture. Det blev det franskbyggede »LA FRANCE«, konstrueret af de franske kaptajner Renard og Krebs, som i 1884 forbavsede den aeronautiske verden med deres resultater.

Senere kom der flere lande, som interessererede sig for luftskibe, og mange forsøg blev gjort med mere eller mindre held. Udviklingen med luftskibene fortsatte, og i Tyskland arbejdede greve Ferdinand von Zeppelin med planer om bygning af et luftskib efter et nyt fuldkommen revolutionerende princip.

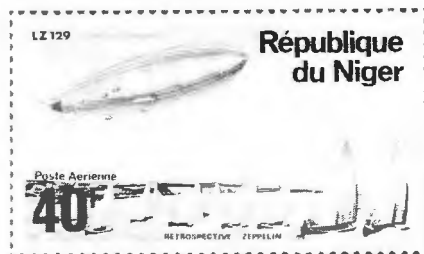

Det stive luftskib

I 1898 påbegyndtes bygningen af Zeppelins første luftskib, en kæmpe med et rumfang på 10.000 m³, 128 m lang og 10 m i diameter. Den 2. juli 1902 blev den første tur foretaget med mange vanskeligheder, og efter sin tredje opstigning havarede luftskibet inde i hallen under indtrækning. Bygningen af de stive luftskibe fortsatte imidlertid, og i 1927 begyndte man bygningen af et stort passagerluftskib »GRAF ZEPPELIN« LZ 127 med et rumindhold på 105.000 m³. Det foretog sin første tur over Atlanterhavet i oktober 1928.

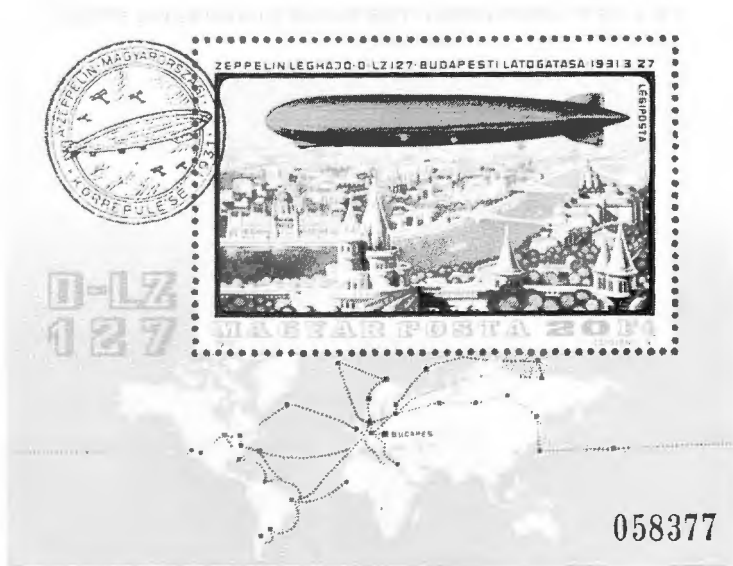
Den næste store zeppeliner fik navnet »HINDENBURG« med et rumindhold på 190.000 m³. Det foretog sin

første prøvetur den 4. marts 1936 som LZ 129, og hermed var den første rutetrafik i luften over såvel syd- som over nordatlanten indledt.

Flyvemaskinen

Flyvningen var stadigvæk et problem, som mange over hele verden forsøgte at løse.

I U.S.A. arbejdede brødrene Wright med løsningen af flyvemaskinen, og det blev faktisk de to brødre, der løb med æren for den første flyvning. Efter mange forsøg foretog de i sommeren 1902 heldige forsøg med et glideplan. Den følgende vinter gik med eksperimenter med indbygning af en motor, og efter mange genvordigheder kunne de fastlægge den første flyvning i verden til den 17. december 1903.

De blev meget berømte for deres arbejde. Den første flyvning varede 12 sek., men samme dag foretog man yderligere to flyvninger, hvoraf den længste varede 59 sek. og den befløjne strækning var 260 m.

Medens brødrene Wright havde foretaget deres første flyvning, blev der

overalt i verden med megen stor interesse arbejdet for løsningen af flyvemaskinen. Danskeren J. C. Ellehammer foretog den første flyvning i Europa på øen Lindholm, nemlig den 12. september 1906. En flyvning, der strakte sig over en strækning på 42 meter og foregik i en højde af 50 cm over jordens overflade. Derefter fulgte brasilianeren Santos Dumont, brødrene Voisin og Farman, Frankrig. I de få år, der var gået fra brødrene Wrights første flyvning i 1903 og Santos Dumonts i 1905 indtil eftersommeren i 1914, var flyvemaskinens præstationer gået frem med stormskridt. Santos Dumonts flyvning varede 21,1 sek. med en fart af 41 km i timen. Tyskeren Landemann foretog den 26.-27. juni 1914 en flyvning, der varede 48 min og 45 sek., og farten var nu nået op på 203 km i timen.

Flyvningens fortsatte udvikling var nu længere distancer, større fart og

endnu større maskiner. Faste flyveruter til befordring af passagerer, post og fragt opstod over hele verden, og flyvemaskinen var nu blevet den private mands transportmiddel. I lufttrafikkens første år arbejdedes under meget primitive og beskedne forhold. Lufthavne med radio/radar, vejrtjeneste og flyveledelse eksisterede ikke, og ruterne kunne derfor kun operere i sommermånederne.

D.D.L., Det danske Luftfartsselskab, kan prale med at være det ældste af eksisterende luftfartsselskaber, stiftet den 29. oktober 1918. – DDL åbnede sin første luftrute den 7. august 1920. Det var strækningen København-Malmø-Warnemünde, som blev befløjet af en søflyvemaskine. Den 15. september samme år blev ruten København-Hamburg befløjet med landflyvemaskine. Årene efter blev der oprettet luftfartsselskaber over det meste af verden.

Da den offentlige lufttrafik stadig udviklede sig, og flyvemaskinen blev større og større, indgik der efterhånden i de forskellige landes luftfartslovgivning også anlæg om flyvepladser, lufthavne med start- og landingsbaner, som skulle sikre, at flyene kunne lande og starte og kunne blive betjent på en forsvarlig måde. Derfor blev der omkring alle store byer anlagt flyvepladser, og i 1925 kunne København åbne sin lufthavn i Kastrup, som i dag efter mange og store udvidelser er blandt de største og mest trafikerede i Europa.

Jetmotoren

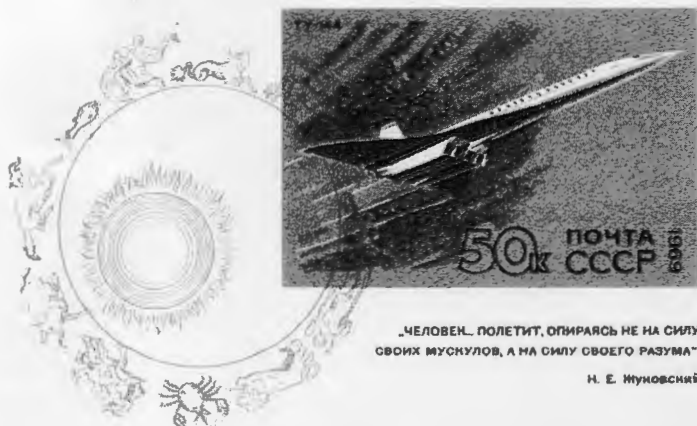
Jetmotoren fik nu indpas i trafikflyvningen, og den 21. marts 1950 præsenterede englænderne den første jetflyvemaskine (COMETEN) i Københavns lufthavn. Turen London-København varede 1 time og 20 min.

Der skulle gå lang tid, inden det næste jetfly skulle lande i København, men

den 3. august 1956 landede det smukkeste jetfly, der endnu var set, den russiske TUPOLEV 104, fra Moskva med passagerer. Strækningen Moskva-København blev befløjet på 2 timer og 15 min. En tid der vakte megen opmærksomhed indenfor luftfartskredse.

Franskmændene præsenterede den 28. juni 1957 deres bidrag til jetalderen, som nu nærmede sig med stormskridt. Det var CARAVELLEN (SE 210) fra firmaet Syd Aviation i Toulouse i Frankrig. Det blev det skandinaviske selskab S.A.S., der indledte jetalderen med denne type. Senere fulgte mange andre selskaber med.

Overlydsflyvning

Der kom senere 2 store projekter i overlydsflyvning. Russerne kom med deres TUPOLEV 144 og Frankrig/England med deres fællesprojekt CONCORDE, 2 typer, der er forbudt i mange lufthavne på grund af støjproblemer.

Helikopteren

En ny type luftfartøj, helikopteren, blev den 28. september 1912 afprøvet af danskeren J. C. Ellehammer med et godt resultat. Men det blev først i 1930, at det lykkedes franskmænden Dorand at konstruere en anvendelig type. Helikopteren, der kan starte og lande lodret, anvendes i stor udstrækning i redningstjenesterne verden over, men også til passagertransport har den fundet stor anvendelse. Det belgiske luftfartsselskab »SABENA« har anvendt den på sine ruter. GRØNLANDSFLY har med typen Sikorski 61 brugt den meget til flyvning på Grønland.

Raketten

Raketten var det næste, man begyndte at eksperimentere med til erobring af verdensrummet. Allerede i 1929-30 begyndte tyskerne forsøg med raketter, der skulle affyres over store afstande. Under 2. verdenskrig kom der rigtig gang i eksperimenterne med raketterne. I 1957 lykkedes det russerne at sende SPUTNIK 1 i kredsløb om jorden og flere fulgte efter, og i 1959 fulgte måneraketterne til fotografering af måneoverfladen.

Den 12. april 1961 blev det første menneske sendt ud i verdensrummet. Det var russeren Yuri Gagarin i rumskibet VOSTOK 1, der foretog den første rumflyvning.

Den 20. februar 1962 blev det amerikaneren John Glen's tur. Begge forsøg fik et heldigt udfald, og begge rum-piloter landede i god behold, og verdensrummet var dermed erobret.

Den 21. juli 1969 kl. 03.56 (dansk tid) satte det første menneske sine ben på månen. Det blev amerikaneren Neil Armstrong, der fik denne store oplevelse.

Der er åbenbart ingen grænser for menneskets ydeevne.

SAS

Sidste SAS postflyvning med propelfly

CONVAIR METROPOLITAN

København - Tirstrup

1956-1975

SAS SCANDINAVIAN AIRLINES

SAS FILATELISTKLUB
POSTE RESTANTE
TIRSTRUP LUFTHAVN
8442 FELOBALLE

75-ÅRS DAGEN FOR
JACOB CHRISTIAN ELLEHAMMERS
FØRSTE FLYVNING PÅ LINDHOLM
MINDEFlyVNINGEN
LINDHOLM - VESTAMAGER
12. SEPTEMBER 1981

FLYVEMUSEETS VENNER
POSTE RESTANTE
POSTKONTORET
4830 MARIBO